NOTULEN VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE RAAD DER GEMEENTE ZOETERMEER, GEHOUDEN OP MAANDAG 27 NOVEMBER 2023

Voorzitter: de heer Bezuijen, burgemeester
Secretaris: de heer Blokland, griffier

Aanwezig zijn:
37 leden, te weten: de heren Aiobi en Aptroot, de dames Bakkers en Bink-Winterkamp, de heren Blansjaar, Boerboom (vanaf 19.33 uur) en Van den Boomgaard, de dames Bout-Wijngaards en Brouwer-Weemhoff, de heer Buisman, mevrouw Van Damme, de heren Doncker, Duiven en Ekkelenkamp, mevrouw Frinking, de heren Van Gils en Haak, de dames Hoekstra, Kraneveldt-van der Veen, de heren Louw, Markes en Meijroos, mevrouw Meurs-Troch, de heren Mohammadian, Nawijn, Van der Perk en Van Rumpt, de dames Sandifort-Meijer en Siegelaer, de heren Van der Snoek, Smitskam, Van Steenis, Van der Vlies, Wareman en Weekenstroo, mevrouw Van Werkhoven, de heer Zamani

Tevens aanwezig zijn:
6 wethouders, te weten: de heer Iedema, mevrouw Ter Laak, mevrouw Van der Meer, mevrouw Mertens, de heer Velzen, de heer Weerwag

Afwezig zijn: de heren Mooiman en Velner

AGENDA

---

1. **Opening en vaststelling agenda**
2. **Spreekrecht**
3. **Mondelinge vragen**
4. **Mededelingen**
5. **Afdoening ingekomen stukken**
6. **Bekrachtiging/opheffing geheimhouding**
   a. **Raadsvoorstel Herbenoeming erfgoedlid commissie Ruimtelijke Kwaliteit**
   b. **Raadsvoorstel Participatieovereenkomst Stedin met staat**
   c. **VERVALLEN Raadsvoorstel Zienswijze wijziging gemeenschappelijke regeling MRDH**
   d. **Raadsvoorstel Ontwerpbesluit vijfde wijziging gemeenschappelijke regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden**
   e. **Raadsvoorstel Zienswijze zesde wijziging gemeenschappelijke regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden**
   f. **Raadsvoorstel Wijziging Verordening jeugdhulp Zoetermeer 2015**
   g. **Raadsvoorstel Wijziging Wmo Verordening Zoetermeer 2015**
   h. **Raadsvoorstel overzicht geheime stukken en besluit geheimhouding – oktober 2023**
   i. **NAAR DEBAT Raadsvoorstel Afdoening moties actualisatie oktober 2023**
   j. **Raadsvoorstel Aanvraag investeringskrediet herbouw Westpunt**
   k. **Raadsvoorstel Aankoop Amsterdamstraat 3**
   l. **Raadsvoorstel Zienswijze jaarstukken 2022 en ontwerpbegroting 2024 De Binnenbaan BV**
   m. **VERVALLEN Raadsvoorstel Procesvoorstel Participatie ontwikkeling Mediabeleid**
   n. **Raadsvoorstel Burgerberaad Afvalbeleid**
   o. **Besluitenlijst en notulen van 6 november 2023**
7. **Debat (inclusief stemmingen)**
   a. **Raadsvoorstel Ontwerpverklaring van geen bedenkingen bouw zonnepark Roeleveenseweg**
   b. **Raadsvoorstel Rekenkamerrapport Evaluatie referendum**
   c. **NAAR HAMERSTUKKEN Raadsvoorstel Burgerberaad Afvalbeleid**
   d. **Raadsvoorstel Afdoening moties actualisatie oktober 2023**
8. **Sluiting**

VERSLAG

1. Opening en vaststelling agenda

De **voorzitter**: Goedenavond, welkom allemaal. Ik open hierbij de vergadering van de gemeenteraad Zoetermeer van 27 november 2023. Wij hebben berichten van verhindering ontvangen van de heer Velner en de heer Mooiman, die zijn vanavond afwezig. Dan kom ik bij de vaststelling van de agenda. Die agenda heeft u al gezien in iBabs. Die is op 2 november jl. gepubliceerd en op donderdag 23 november jl. is de agenda voorzien van de laatste wijzigingen. Van de heer Boerboom begreep ik dat agendapunt 7.d. Raadsvoorstel Afdoening moties actualisatie oktober 2023 naar agendapunt 6. Hamerstukken verplaatst kon worden, als agendapunt 6.1, maar hij is er nog niet. Dat is akkoord? Ja. En anders was het 'wie zwijgt stemt toe' geweest. Maar er is nog iets anders. Ik was nog net voor de vaststelling van de agenda, gaat uw gang mijnheer Blansjaar.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Ik had daar nog een vraag over, dus het kan wel naar de hamerstukken maar ik wil er nog een vraag over stellen.

De **voorzitter**: Als dat niet zo is, dan gaat het niet door en gaat het naar de debatstukken. Dan blijft hij staan bij het oorspronkelijke voorstel en dat zal dan 7.d. zijn. Dan laten we hem daar staan. Is er iemand die verder nog iets over de agenda wil zeggen of stemming wenst over de agenda? Anders stel ik hem zo vast. Dat is het geval? Dan is de agenda vastgesteld.
Dan de spreektijden. Het voorstel is de spreektijden voor agendapunt 7. Debat vast te stellen op zeven minuten per fractie en 28 minuten voor het college. Is er iemand die daar stemming over wenst? Niet het geval. Dan ga ik ervan uit dat dat akkoord is.
Dan gaan we over naar agendapunt 1.a.

a. Benoeming en installatie commissielid de heer P.N. Hebly

De **voorzitter**: Dat is de benoeming en installatie van commissielid de heer P.N. Hebly. Vanuit de fractie FVD is de heer Hebly voorgedragen als commissielid. In het kader van de benoeming van het nieuwe commissielid wordt aan u gevraagd u uit te spreken over de geloofsbrieven. Ik deel aan de gemeenteraad mee dat de geloofsbrieven van de heer Hebly inmiddels in handen zijn gesteld van de Commissie voor het Onderzoek van de Geloofsbrieven. Het is mij gebleken dat de commissie haar taak reeds heeft verricht en de voorzitter van de Commissie voor het Onderzoek van de Geloofsbrieven komt nu al naar voren. Dat is heel mooi, dus ik vraag de heer Duiven aan te geven wat de uitkomst van dat rapport is. Het woord is aan mijnheer Duiven. Gaat uw gang.

De heer **Duiven** (VVD): Dank u wel voorzitter. De commissie heeft de geloofsbrieven van het voorgedragen commissielid van de gemeenteraad de heer Hebly onderzocht. De commissie heeft het genoegen de gemeenteraad te rapporteren dat de geloofsbrieven en de daarbij conform de Gemeentewet overgelegde bescheiden in orde zijn bevonden. Het rapport van de commissie is zoals gebruikelijk voor de leden ter inzage gelegd bij de griffie en de commissie adviseert dan ook de raad de heer Hebly als commissielid van de gemeenteraad te benoemen.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Duiven en ik dank uiteraard met u ook de commissie voor het uitbrengen van het rapport en verrichten van haar taak. Ik stel de raad voor het advies van de commissie te volgen. Is er nog iemand die daar stemming over de wenst? Dat is niet het geval, dan is dit aldus besloten, dank u wel.
Dan gaan we over tot de installatie van de heer Hebly. Mag ik u alvast verzoeken naar voren te komen en iedereen die daartoe in staat is ook vragen om te gaan staan? Goedenavond mijnheer Hebly, ik ga u straks de tekst voorlezen en dan vraag ik u uiteraard te antwoorden. Als het goed is, heeft u aangegeven de eed te willen afleggen.

'Ik zweer dat ik, om tot commissielid benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.
Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.
Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten

als commissielid naar eer en geweten zal vervullen.'

De heer **Hebly** (FVD): 'Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!'

De **voorzitter**: Bij dezen, nogmaals gefeliciteerd aan het commissielid en heel veel succes. We gaan nog gelegenheid geven voor feliciteren, dat weet u, dat doen we zoals gebruikelijk straks bij de eerste schorsing want we zijn net begonnen en dan kunnen we op dit moment de snelheid in de vergadering houden.

2. Spreekrecht

De **voorzitter**: Daarmee kom ik bij agendapunt 2, het spreekrecht. Daarvoor hebben wij vier insprekers vanavond. Ik geef als eerste het woord aan de heer Zweekhorst namens de werkgroep Natuur/gebruikersplatform Groenzoom over het zonnepark Roeleveenseweg. U heeft vijf minuten om het woord te richten tot de gemeenteraad.

De heer **Zweekhorst**: Goedenavond, ik ben Hans Zweekhorst en mijn persoonlijke reden om hier te staan is dat ik in mijn tuin die ik ecologisch beheer op dit moment al over de 900 soorten insecten en andere kriebelende beestjes heb mogen bewijzen.

De **voorzitter**: Mijnheer Zweekhorst, sorry dat ik u onderbreek, dat is niet zo netjes, maar u werd nog gepresenteerd als burgemeester. Ik denk dat u snel carrière kunt maken, maar zo snel... Excuses daarvoor, dat ging niet helemaal goed. Maar gaat uw gang. Als u opnieuw wilt beginnen, dan is dat akkoord.

De heer **Zweekhorst**: Als u er geen bezwaar tegen heeft, dan ga ik naast u zitten hoor.

De **voorzitter**: U heeft het woord, mijnheer Zweekhorst, gaat uw gang.

De heer **Zweekhorst**: De groenblauwe slinger verbindt het Groene Hart met Midden-Delfland en verder. Een belangrijke verbinding ook met de inmiddels zeer beroemde Driemanspolder, die – ik ben vogelaar – ook bij vogelaars zeer in trek is. Zie ook het inrichtingsplan Nieuwe Driemanspolder 2008. De inrichting heeft de gemeente nooit afgemaakt. Daarom kan het onderhavige plan worden besproken. Een gemiste kans om dit gebied te hechten aan die Driemanspolder.
De bedoelde bestemming is recreatie met doeltype bloemrijk en kruidenrijk grasland. Waarom is daar eigenlijk nooit beheer op uitgevoerd? Daar is nooit op aangezet. Er wordt zelfs zwaar bemest en nooit op gehandhaafd. En u weet als geen ander dat om bloemrijk grasland te creëren een mestinjecteermachine uit den boze is. Hoe kan dat dan al zo bestaan, al die jaren?
Vele levende wezens moeten door dat onderhavige gebied kunnen migreren en interacteren. Moet dat allemaal langs een strookje en door een tunneltje? Otter en bever zijn al lang gesignaleerd en de ringslang is nabij. Waar vinden wij dat in dit plan qua verantwoorde uitwerking? Deze nieuwe bestemming en het inrichtingsplan is in conflict met het provinciale beleid. De landschappelijke inpassing is slechts opgesmukt met plaatjes van internet en leuke schetsen. Ik heb er veel gelezen en ik kom er regelmatig dezelfde plaatjes en dezelfde schetsen tegen. Dus ja, misschien is dat ook nog een manier om een plan te maken?
Maar waar is nou het ecologisch onderzoek? Waar zijn die aspecten die zo belangrijk zijn om te interacteren? Waar is het onderzoek naar bijvoorbeeld vleermuizen of waterspitsmuis? En wat gaan we doen met die bomen en die beschermde vleermuizen? Daar moet je niet al te lichtvaardig mee omgaan. We hebben biodiversiteit in Nederland hoog in het vaandel staan, niet alleen in rijks-, maar ook in provinciaal en gemeentelijk beleid. Ik denk zelfs dat andere organisaties als het hoogheemraadschap daar ook een belangrijke vinger in de pap in kan hebben.
Dit plan zal op provinciaal niveau veel vragen opleveren. Het is een onvoldragen vrucht vol aannames en het roept veel vragen op, ook financiële. Daar moet u dus nu niet over beslissen, maar ik geef u extra informatie om dat nog eens even mee te laten wegen in een beslissing die wellicht op een iets later tijdstip genomen kan worden. U heeft een deugdelijk ecologisch onderzoek nodig want de groenblauwe slinger is niet voor niets ingesteld als corridor en als buffer. Ik hoop dat dat mooie weiland, dat mooie weiland dat eraan moet komen, ook voor u allen een heel plezierige verblijfsplaats mag worden. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Zweekhorst voor uw bijdrage en later op de agenda komt het onderwerp uiteraard nog terug. Ik ga naar de tweede inspreker, dat is de heer Mesbahi over de ontwerp-

verklaring van geen bedenkingen zonnepark Roeleveenseweg.

De heer **Mesbahi**: Dank u wel voorzitter. Geachte voorzitter, wethouders, raadsleden en belangstellenden. Mijn naam is Karim Mesbahi en ik ben projectontwikkelaar van Sunvest. Sunvest is de partij die het plan heeft gemaakt, waar ik ook sinds 2021 met veel enthousiasme aan heb gewerkt. Dank voor de gelegenheid om weer in te spreken. De vorige keer heeft een wat mij betreft interessante discussie plaatsgevonden. Destijds heb ik het belang van de energietransitie toegelicht en ik heb geprobeerd uit te leggen wat we hebben gedaan in het ontwikkeltraject. Vanavond wil ik een aantal punten dat ik toen heb genoteerd benoemen en van onze kant toelichten.
Allereerst, en het punt is net besproken, ga ik graag het gesprek binnenkort met u aan, ecologie en biodiversiteit, en dan met name die focus op de groenblauwe slinger. Ik wil graag benadrukken dat de groenblauwe slinger van het begin af aan een aandachtspunt voor ons is geweest. We hebben met de ecoloog van de gemeente, landschapsarchitecten en het waterschap gekeken naar de waterberging en de ecologische verbetering die plaats kan vinden in het gebied, juist om die groenblauwe slinger straks te versterken. Zoals in het landschappelijk inpassingsplan staat uitgelegd, zetten wij in op het versterken van zowel de natte, als de droge verbindingen en zal er straks een gebied zijn dat ecologisch van veel meer waarde is dan het agrarische land op dit moment. Inderdaad, dat is heel erg bemest dus ecologisch niet van heel veel waarde. Daarbij zeg ik 'agrarisch landschap', maar de bestemming is op dit moment 'golf', dus dan zal het er helemaal anders uit gaan zien.
Daarnaast zullen we een recreatiestrook creëren waar een ruiterpad en een voetpad op zal komen en ook die strook zal natuurlijk worden ingericht. Verder is het belangrijk om te vermelden dat qua ecologie er dus een onafhankelijke ecologische nulmeting wordt gedaan en we vervolgens zullen monitoren. Mocht het nodig zijn, dan kunnen we vervolgens ook weer bijsturen.
Tot slot zijn we in overleg met de ecoloog over ecologische aspecten buiten ons projectgebied. Wij kunnen alleen maar zaken doen binnen het projectgebied, maar we zijn met de gemeente in overleg over de faunapassage onder de A12 en we zijn in gesprek met Smartland landschapsarchitecten en die zijn door Staatsbosbeheer aangesteld om te kijken naar de ecologische mogelijkheden in het gebied De Balij en Bieslandse Bos. Dus op die manier kijken we straks hoe we zo goed mogelijk die ecologische groenblauwe slinger kunnen laten aansluiten.
Dan wat technische aspecten. Voor het zonnepark zullen glas-glas bifacial panelen worden gebruikt. Glas-glas betekent dat zowel de voorkant als de achterkant van glas zal zijn waar dat normaliter aan de achterkant vaak aluminium is. En bifacial betekent dat niet alleen de voorkant, maar ook de achterkant duurzame energie kan opwekken.
Tussen de panelen zullen we vervolgens ruimtes vrij laten om het water, net zoals dat natuurlijk gebeurt, op de grond te laten druppelen. En dan bedoel ik niet onderaan de tafels, maar echt tussen de panelen. Op die manier, gecombineerd met een verschralend beheer zorgen we ervoor dat er onder de panelen een kruidachtig grasland ontstaat.
Qua opstelling gaan we voor een oost-westopstelling, dat betekent dat een soort dakjes met de ruggen naar elkaar toe. Dat is eigenlijk om twee redenen gedaan, een omdat we daarmee de lijnen van de verkaveling blijven volgen en twee omdat dat een vlakker opwekprofiel creëert, waardoor het net minder belast wordt.
Over die belasting gesproken. We gaan daarnaast een batterijpark toevoegen. Ook om weer de aansluiting op het openbare net minder te belasten. Ik ben op dit moment met Stedin in gesprek over een zogenaamd capaciteitsbeperkend contract. Dat betekent dat wij een batterij moeten inzetten ten behoeve van het net.
Tot slot, lokaal eigendom. Zoals ook de vorige keer aangegeven, streven wij naar 50% lokaal eigendom en daar zijn we ook sinds 2021 mee bezig. Zoals aangegeven, hebben zowel Dunea als de Duurzame Energiecoöperatie Zoetermeer DEZo daarover een intentieverklaring getekend. Dat zijn we nu verder aan het uitwerken. DEZo is samen met nog vier energiecoöperaties aan het zorgen dat dat lokale eigendom nog verder wordt gewaarborgd, daar zullen zij zo zelf wat meer over vertellen. De vervolgstap daarna is een soort samen met de energiecorporaties en Dunea aan tafel te gaan om te kijken hoe we die 50% zo goed mogelijk kunnen invullen.
Al met al hebben wij ons ingespannen om een plan voor een zonnepark te ontwikkelen dat past in de omgeving, waarbij we zo veel mogelijk rekening hebben gehouden met de belanghebbenden. In onze ogen ligt er dan ook momenteel een goed uitgewerkt, goed ingepast en goed uitvoerbaar project dat de duurzame energietransitie een stap verder brengt.
Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Mesbahi, voor uw bijdrage. Dan gaan we over naar de derde inspreker, dat is de heer Van der Nat namens de Bewonersorganisatie Leidschenveen over het zonnepark

Roeleveenseweg. Gaat uw gang.

De heer **Van der Nat**: Dank u wel voorzitter. Goedenavond dames en heren. Geachte raad, ook ik ga inspreken over het zonnepark. Ik spreek namens de bewonersorganisatie Leidschenveen, dat zijn uw buren van Den Haag, de wijk die naast het plangebied ligt. We hebben ook ingesproken bij de commissie. We hebben bij de commissievergadering met name gesproken over de beschermde status van het gebied. Zoals de eerste spreker ook zei, het is onderdeel van de groene buffer en heeft daardoor bij de provincie een bijzondere status, een beschermde status. Als u als gemeente een wijziging wilt doen in het bestemmingsplan moet u aan een aantal vereisten voldoen voor de provincie. Een van de vereisten is dat u een zogenoemd beeldkwaliteitsplan moet maken als gemeente. Ik heb gekeken in de stukken, maar helaas, ik heb het niet kunnen vinden. Ik zag wel dat Sunvest een zogenoemde landschappelijke inpassing gemaakt heeft, en een ruimtelijke onderbouwing. Maar dat zijn niet dezelfde documenten als waar de provincie om vraagt om de kwaliteit van het gebied te beschrijven en aan te geven hoe die kwaliteiten dan verbeteren. We denken als bewonersorganisatie dat u dat beeldkwaliteitsplan zou moeten hebben om de beslissing over het bestemmingsplan te kunnen nemen. En als u dat niet heeft, vinden wij dat u onvoldoende goed geïnformeerd bent om vandaag, vanavond een besluit te kunnen nemen over die bestemmingsplanwijziging.
Daarnaast hebben we de vorige spreker gehoord over de zonnepanelen, dat het een vorm van bifacial panelen worden. Eigenlijk hebben we tijdens de vorige vergadering in de commissie gehoord dat de ecologen van de gemeente erg te spreken waren over de zogenoemde half transparante zonnepanelen. Dat is iets anders dan de bifacial panelen. We hebben daarover in de beschrijving van Sunvest dan ook niets kunnen lezen. Als u het van belang vindt, gemeenteraad, dat de panelen half transparant worden, en ze zijn duurder dan de gemiddelde panelen, dan moet u de wethouder de vraag stellen of hij een toezegging wil doen om dat in het vergunningsproces mee te nemen.
Ook hebben we u in de commissie horen praten over de lokale participatie. Ook de vorige spreker heeft daar een paar woorden aan gewijd. Maar u moet zich wel realiseren, raad, dat Sunvest de kosten bepaalt van het park. Sunvest is ook de partij die de onderhandelingen doet met Dunea over de opbrengsten. De coöperatie heeft daar eigenlijk weinig inspraak in. Als u echt hecht aan die lokale participatie moet u een gelijker speelveld creëren voor die lokale participanten. De enige mogelijkheid die u heeft is dat in het vergunningsproces wordt opgenomen dat u een toezegging krijgt dat er in plaats van een inspanningsverplichting voor de lokale participatie, een verplichting komt. Met andere woorden, dat een verplicht percentage van het project naar lokale participatie gaat, want pas als u die toezegging krijgt van de wethouder dat dat in het proces van de vergunningverlening wordt opgenomen, zal er enige garantie zijn dat die lokale participatie daadwerkelijk plaatsvindt.
We hopen dat u dan ook wilt luisteren naar deze raad die wij u geven, want wij hebben heel goed geluisterd naar uw commissie en ik hoop dat het dan ook hier goed gaat komen. in ieder geval dank.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van der Nat voor uw bijdrage. Dan ga ik over naar de volgende inspreker, dat is de heer De Jong namens de Duurzame Energiecoöperatie Zoetermeer. Dat gaat ook over het zonnepark Roeleveenseweg. Ook voor mijnheer De Jong vijf minuten, gaat uw gang.

De heer **De Jong**: Mijnheer de voorzitter, raad, dank u voor het inspreekmoment op dit moment, voor de tweede keer. Mijn naam is Arie de Jong en ik ben secretaris van de Duurzame Energiecoöperatie Zoetermeer, DEZo, de meesten kennen het wel.
30 oktober jl. heb ik mogen inspreken bij de commissie. Ik wil graag even toelichten wat er in de tussentijd bij ons gebeurd is. Zoals vermeld, zijn we verheugd met de ontwikkeling van dit park. Wij zien daar grote mogelijkheden tot het realiseren van lokaal eigendom, 50% praat dan ik over. Hiermee kunnen we zorgen dat de financiële rendementen terugvloeien in de Zoetermeerse gemeenschap. Heel belangrijk. DEZo heeft, zoals gezegd, een intentieovereenkomst getekend met Sunvest om dat dan te ontwikkelen en uit te zoeken. Wij richten ons daarbij vooral op het zo goed mogelijk invullen van het lokaal eigendom, de genoemde 20% uit de intentieovereenkomst gaan we al vergroenen, daar proberen wij dus 50% van te maken samen met Dunea dat ook een partij in het geheel is.
Tussen 30 oktober en heden is er door ons heel hard gewerkt aan de uitwerking van een aantal voorwaarden. Op dit moment zijn we druk bezig een overeenkomst op te stellen tussen DEZo en de vier andere deelnemende coöperaties om gezamenlijk op te kunnen trekken en binnenkort zal die worden getekend. Om de gewenste 50% lokaal eigendom goed te kunnen invullen is er een conceptnotitie van uitgangspunten opgesteld waarmee we met Sunvest in overleg gaan om te kijken hoe we dat kunnen waarborgen. Ook het oprichten van een overkoepelende organisatie, of een bv of coöperatie, is in de maak zodat wij met één grote partij gezamenlijk tegenover Sunvest kunnen staan en niet met vijf partijen tegelijk want dan wordt het een Poolse landdag, daar houden wij niet zo van. Om de kosten die op ons

afkomen te kunnen dekken, zijn we ook heel druk bezig om fondsen te werven, we denken daarbij aan het ontwikkelfonds van Energie Samen, dat is er speciaal voor bedoeld maar ook subsidies van provincie en eventuele financiële instellingen staan ons ten dienste wat dat betreft.
Dat 50% lokaal eigendom moet ergens naar leiden, dat is niet voor niets. Dat heeft een doel. Het idee is nu om naast het werven van deelnemers en investeerders die dan rendement krijgen op hun investering, wat een deel van de 50% meeneemt, een ontwikkelfonds op te richten waarmee we later maatschappelijke doelen gaan financieren. Wat die doelen zijn weten we nog niet precies, maar dit is een ontwikkeling bij de verschillende coöperaties die eraan deelnemen. Zij zijn er hard mee bezig. Mocht u als raad geïnteresseerd zijn om daarover mee te denken, dan nodigen we u van harte uit om met ons mee te filosoferen over wat voor Zoetermeer belangrijk is. Ten slotte hopen wij op een positieve uitslag van de stemming van vandaag zodat we snel verder kunnen met de voorbereidingen om te komen tot een definitieve overeenkomst met Sunvest. DEZo zal zich daar samen met de andere coöperaties 100% voor blijven inzetten. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer De Jong voor uw bijdrage en het inspreken, dat betekent dat we daarmee gekomen zijn aan de laatste inspreker en dus ook aan het eind van dit agendapunt. Dat sluit ik dan hierbij ook af.

3. Mondelinge vragen

De **voorzitter**: Dan zijn we bij de mondelinge vragen en geef ik het woord aan mevrouw Van Werkhoven.

Mevrouw **Van Werkhoven** (GroenLinks): Voorzitter, op maandag 25 september jl. heb ik al mondelinge vragen gesteld over de storing bij de commissievergadering van 18 september. De hele commissievergadering kon niet doorgaan, waardoor veel onderwerpen zogezegd in de volgende commissievergadering gepropt moesten worden. De burgemeester had een toezegging gedaan om voor 1 november jl. terug te komen op de mondelinge vragen die gingen over de oorzaak van de technische storing en hoe deze technische storing in de toekomst voorkomen zal worden. We hebben inmiddels het antwoord middels een memo, alleen moet ik er wel bijna een beetje van zuchten, het kwam wel met 26 dagen vertraging. Dus bedankt voor het memo, maar ik wil toch vriendelijk vragen om u als college aan de mondelinge toezeggingen te houden. Bij dezen. Dus de vraag is: gaat u zich voortaan aan de termijn van de mondelinge toezegging houden?

De **voorzitter**: Dit is volgens mij geen vraag die betrekking heeft op het onderwerp techniek in de raadzaal. Laat ik dan als burgemeester zeggen dat dat ook niet goed is, dat moeten we niet doen maar dat heeft door omstandigheden en discussies binnen het college langer geduurd en mede naar aanleiding van uw vragen is daar snel op gehandeld. Maar ik ben het helemaal met u eens dat we ons gewoon netjes moeten houden aan de afspraken die we met elkaar maken. Dus daar kan ik alleen maar even het boetekleed voor aantrekken.

Mevrouw **Van Werkhoven** (GroenLinks): Dank u, dus we kunnen dit onder de goede voornemens voor 2024 scharen?

De **voorzitter**: Zeker, het zal niet mijn enige goede voornemen zijn, mevrouw Van Werkhoven dus dat komt goed. Maar volgens mij moeten we dit gewoon doen en dat hadden we als college gezegd, ik namens het college. Dat is verder voor straks bij de borrel. Dan heb ik verder geen andere mondelinge vragen op dit moment en gaan we over naar agendapunt 4.

4. Mededelingen

De **voorzitter**: Dat zijn de mededelingen. Zijn er mededelingen van leden van de raad? Nee, dan mededelingen van het college? Ook niet het geval, dan hebben we dit agendapunt ook afgehandeld.

5. Afdoening ingekomen stukken

De **voorzitter**: Dan gaan we over naar agendapunt 5, de afdoening van ingekomen stukken. Is er iemand die daar het woord over wenst? Niet het geval. Is iemand die stemming hierover wenst? Ook niet het geval, we zijn met 36 raadsleden, dan zijn de ingekomen stukken afgedaan.

6. Bekrachtiging/opheffing geheimhouding

De **voorzitter**: Wij gaan over naar de hamerstukken, agendapunt 6. Dat zijn de raadsvoorstellen die als hamerstuk kunnen worden afgedaan. U kunt de titels allemaal vinden op de agenda. Is er iemand die behoefte heeft aan het geven van een stemverklaring bij een van de raadsvoorstellen? Waarbij ik overigens voor de heer Boerboom nog even moet zeggen dat het raadsvoorstel rond de moties nog steeds bij de bespreekstukken staat. Dus die komt straks nog weer terug bij 7.d. op verzoek van een andere fractie. Maar is er iemand die behoefte heeft aan een stemverklaring bij een van de stukken die onder de hamerstukken staan? Niet het geval, dan ga ik over naar agendapunt 6.a. want dat moeten we wel even apart behandelen.

a. Raadsvoorstel Herbenoeming erfgoedlid commissie Ruimtelijke Kwaliteit

De **voorzitter**: Dat is het raadsvoorstel Herbenoeming erfgoedlid commissie Ruimtelijke Kwaliteit. Er is geen verzoek tot schriftelijke stemming ontvangen, mag ik er dan daarmee van uitgaan dat de benoeming bij acclamatie voor u akkoord is? (applaus) Dank u wel, dan is dat raadsvoorstel aangenomen. Wenst iemand stemming over een van de andere raadsvoorstellen? Niet. Dan constateer ik dat deze zijn aangenomen.

b. Raadsvoorstel Participatieovereenkomst Stedin met staat
d. Raadsvoorstel Ontwerpbesluit vijfde wijziging gemeenschappelijke regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden
e. Raadsvoorstel Zienswijze zesde wijziging gemeenschappelijke regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden
f. Raadsvoorstel Wijziging Verordening jeugdhulp Zoetermeer 2015
g. Raadsvoorstel Wijziging Wmo Verordening Zoetermeer 2015
h. Raadsvoorstel overzicht geheime stukken en besluit geheimhouding – oktober 2023
j. Raadsvoorstel Aanvraag investeringskrediet herbouw Westpunt
k. Raadsvoorstel Aankoop Amsterdamstraat 3
l. Raadsvoorstel Zienswijze jaarstukken 2022 en ontwerpbegroting 2024 De Binnenbaan BV
n. Raadsvoorstel Burgerberaad Afvalbeleid
o. Besluitenlijst en notulen van 6 november 2023

7. Debat (inclusief stemmingen)

a. Raadsvoorstel Ontwerpverklaring van geen bedenkingen bouw zonnepark Roeleveenseweg

De **voorzitter**: Dan gaan wij over naar agendapunt 7. Dat is het debat. We komen als eerste bij 7.a. Raadsvoorstel Ontwerpverklaring van geen bedenkingen bouw zonnepark Roeleveenseweg. Ik ga eerst even kijken wie hier het woord over wenst te voeren. Ik begin bij mijnheer Van den Boomgaard. Mijnheer Van Rumpt, mijnheer Van der Perk, mijnheer Doncker, mijnheer Weekenstroo, mevrouw Kraneveldt, mevrouw Van Damme, mijnheer Zamani mijnheer Van Steenis. Misschien straks nog spijtoptanten maar dan horen we dat zo, ik geef het woord aan mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u wel voorzitter, toen ik het voorstel las om een zonneweide te creëren, was ik ronduit verbaasd. Dit voorstel betekent namelijk dat het percentage groen in Zoetermeer af gaat nemen, terwijl groen al zo schaars is in Zoetermeer. Het percentage van Zoetermeer ligt conform het CBS uit 2016 met 39,5% fors onder het landelijk percentage groen dat 68% is, conform het CBS uit 2016. En dat terwijl het beschikken over groen in de stad die juist zo belangrijk is. Het zorgt voor schonere lucht en daarnaast biedt de grond mogelijkheden voor recreatie en natuur in plaats van de afschuwelijke zonneweide.
Daarnaast is het vreemd dat juist nu gekozen wordt voor de bouw van een zonneveld, terwijl er in de Tweede Kamer juist gesproken wordt over een wetsvoorstel waarin staat dat er niet meer ingezet kan worden op zonnevelden. De zonnevelden zijn niet alleen een doorn in het oog. Daarnaast nemen de velden ook de mogelijkheid tot recreatie voor onze burgers weg in het gebied of rondom. Onderzoek wijst uit dat het in de nabijheid zijn van natuur en het aanschouwen van het groen bijdraagt aan de emotionele en mentale gesteldheid van mensen, conform de GGZ in 2021.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard, ik zie een interruptie van mijnheer Van Rumpt.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter dank u wel. Mijnheer Van den Boomgaard geeft aan dat hij zorgen heeft omdat het groen dan niet meer toegankelijk zou zijn, maar op dit moment kan er geen mens op, alleen maar schapen en straks kunnen we eroverheen lopen en komt er ook een ruiterpad, dus volgens mij gaan we de toegankelijkheid van dat gebied verbeteren.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, dank u voorzitter. Ik moet heel eerlijk zeggen, de heer Van Rumpt heeft een punt. En hoe mooi zou het zijn als we er groen van zouden maken waar we wel in kunnen lopen? Echter, pal naast dat gebied loopt een ruiter- en een wandelpad, dus het belemmert zeker het zicht en het genot van de natuur. Dus dat staat gelijk aan elkaar, of je er doorheen kunt lopen, of er echt pal naast, het zicht blijft hetzelfde: afschuwelijke zonnevelden.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u, even kijken. Hetzelfde effect gaat echter niet op voor het aanschouwen van zonnevelden. En dat terwijl het woonplezier en de gesteldheid van onze burgers een prioriteit zou moeten zijn, waar wij van FVD altijd voorvechter van zijn. Tevens wordt er steeds meer onderzoek gedaan waaruit blijkt dat zonnepanelen ook kunnen lekken. Ik hoorde net iemand over regenwater druppelen. Dat is een grote zorg. Wanneer er door storm of andere vormen van geweld scheurtjes komen in de zonnepanelen kan regen ervoor zorgen dat lood en andere vormen van metaal terechtkomen in de grond. Dit kan na verloop van tijd terechtkomen in het grondwater, onze gewassen en ook ons drinkwater. Verschillende onderzoeksrapporten, zie de literatuurlijst die ik u allemaal kan mailen, rapporteerden al over lekkende zonnevelden hierover, waardoor giftige stoffen terechtkwamen in het grondwater. En aangezien het meer dan eens flink regent in Nederland, kijk naar de afgelopen weken, lijkt het me belangrijk deze informatie in acht te nemen.
Voorzitter, ik rond bijna af. Het wandelen door de natuur en het in de nabijheid zijn van groen is belangrijk voor onze mentale gezondheid. Het is een goede manier om tot rust te komen en even te ontsnappen aan de hectiek van ons drukke bestaan. Het is dan ook niet acceptabel dat grond die zich leent voor recreatie en natuur gebruikt wordt voor een zonneveld. Zoetermeer beschikt al over minder groen dan de rest van Nederland. Laten we het percentage groen vergroten en juist niet nog schaarser maken. Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van den Boomgaard voor uw eerste termijn, dan ga ik over naar mijnheer Van Rumpt.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel voorzitter. Zoals ons commissielid de heer Bruin al heeft aangegeven tijdens de commissiebehandeling staan wij positief tegenover de voorliggende ontwerpverklaring van geen bedenkingen voor het zonnepark naar de Roeleveenseweg. Zoetermeer heeft een ambitie om 149 gigawattuur in 2030 duurzaam op te wekken. Aangezien wij geen voorstander zijn van windmolens zal dat moeten zijn via zonnepanelen. Daarbij hebben panelen op daken of in een geluidsscherm langs de A12 uiteraard onze voorkeur. We zijn ook blij dat we in een memo recent konden lezen dat het college hier hard mee aan de slag is. Maar aangezien we bij dergelijke berichten ook afhankelijk zijn van derden en dit vaak ook lange trajecten zijn, ontkomen wij er onzes inziens niet aan om het ook via een zonnepark te doen. Daarnaast is het zonnepark ook onderdeel van het bod in de RES 1.0 dus we zullen hier ook aan gehouden worden.
De ChristenUnie-SGP is blij dat er negen batterijcontainers bij het zonnepark komen. Deze energieopslag kunnen we goed gebruiken bij het tegengaan van netcongestie. Daarnaast is positief dat bewoners via DEZo kunnen participeren in het zonnepark. Ten slotte was het goed om te vernemen van de stadsecoloog dat zelfs de biodiversiteit versterkt zal worden als deze plannen worden uitgevoerd. Wij zullen dan ook instemmen met het raadsvoorstel, dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van Rumpt voor uw eerste termijn. Dan ga ik over naar mijnheer Van der Perk.

De heer **Van der Perk** (Zó! Zoetermeer): Dank u wel, voorzitter. Vanavond staan we als raad voor de keuze, willen we een groen grasveld met schapen behouden, of willen we dichter bij onze duurzaamheidsdoelen komen door zonnepanelen op dat veld toe te staan? Onze fractie heeft contact gehad met de bewonersorganisatie Leidschenveen en we hebben de zorgen van de bewoners uitvoerig besproken

in onze fractie. Tijdens de commissiebehandeling citeerde de heer Weekenstroo een deel van ons verkiezingsprogramma. Hij verwees naar de volgende tekst 'Zonnepanelen op daken zijn natuurlijk een goed idee, waarbij het positief is dat alle bewoners kunnen investeren en delen in de voordelen. Grote velden zonnepanelen kunnen in en rond Zoetermeer niet worden gerealiseerd. We hebben alle ruimte nodig voor recreatie en natuur'.
Zó! Zoetermeer heeft alles zorgvuldig afgewogen en wij hebben besloten om vanavond voor te stemmen. De drie redenen waarom wij voorstemmen zijn als volgt. Ten eerste hebben we in Zoetermeer de ambitie om 149 gigawattuur aan duurzame energie op te wekken. Ten tweede is in onze verkiezingsprogramma te lezen dat Zó! Zoetermeer windturbines niet goed vindt passen in een dichtbebouwde stad. Wij zijn dan ook tegen windturbines in stedelijke gebieden. Wij vinden dat we moeten kijken naar zonne-energie als alternatief om toch onze duurzaamheidsdoelen te bereiken.
Ten slotte, voorzitter, het derde punt, geeft het plan voor het zonnepark recreatie terug. We kunnen nu alleen maar langs het veld met schapen fietsen. Straks is het ook mogelijk om een wandeling door het zonnepark te maken. Er wordt een ruiterpad aangelegd in het zonnepark. Daarnaast is Zó! Zoetermeer blij verrast dat het de biodiversiteit straks ten goede komt. Nu wordt het weiland kaal gevreten door schapen. Straks kan de natuur hier wortelen en zie je bijzondere plant- en diersoorten verschijnen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van der Perk voor uw eerste termijn. Dan ga ik over naar de heer Doncker, gaat uw gang.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. Eerst wil ik bedanken voor het vertrouwen dat ik hier in de raad namens de LHN het belang van de inwoners mag behartigen en dat ik hier voor het eerst u in de raad mag toespreken. Jawel. Dat betekent dat u mij niet mag interrumperen en dat ik iets meer de tijd mag nemen dan een minuut en daar maak ik graag misbruik van, voorzitter. Wij bespreken het raadsvoorstel Ontwerpverklaring van geen bedenkingen bouw zonnepark Roeleveenseweg. De LHN beseft terdege dat wij duidelijk hebben gemaakt dat we geen windturbines binnen het stedelijk gebied willen en dat we tegelijk een opgave hebben ten aanzien van het opwekken van niet organische energie. Maar voorzitter, moet dat ten koste van alles gaan?
Zoals ik reeds in de commissievergadering verwoordde, is er veel weiland tussen de golfbaan en het Prins Clausplein verdwenen ten gunste van – en daar heeft LHN begrip voor – industrie, het ADO stadion en woningbouw. Het weiland aan de Roeleveenseweg is de enige groene buffer tussen Leidschendam en Zoetermeer. Het weiland is een onderdeel van de groenblauwe slinger en wordt ecologisch beschreven als bloemrijk hooilandschap. Ook valt dit gebied onder beschermingscategorie 2. Dat betekent dat dit bestemming recreatiegebied en weidevogelgebied of een groene buffer is. Al met al een gebied om zuinig op te zijn. Dat betekent eenvoudigweg dat een zonnepark daar niet thuis hoort. Moeten we echt dit laaghangende fruit plukken om snel en makkelijk resultaat te boeken? Ja, zeggen D66, PvdA en GroenLinks, terwijl deze partijen zich heel regelmatig en eerlijk gezegd niet altijd onterecht, druk maken om de biodiversiteit en het groene karakter van Zoetermeer. Ze zijn bereid dit belangrijke weiland met alle ecologische betekenis op te offeren voor een zonnepark, want opofferen is het. Wij verwachten niet zoals de stadsecoloog en Sunvest ons doen geloven, dat de biodiversiteit straks enorm toeneemt. Het zijn niet alleen dat zonnepanelen die je ziet, overigens. Dit gaat ook gepaard met de plaatsing van accu's ter grootte van zeecontainers en een transformatorhuis van 3 meter hoog.
De LHN twijfelt aan de positieve gevolgen die het zonnepark heeft op de natuur. Dat is de omgekeerde wereld. Eerst met een schadelijk plan komen en dan proberen de nadelen te veranderen in voordelen. Het gebied wordt opengesteld voor wandelaars. Dit om te benadrukken dat de recreatieve functie behouden blijft. Maar, je kan toch niet met droge ogen beweren dat je van de natuur kunt genieten als je langzaam het glas geplaveid weiland loopt? Dat is niet de natuurbeleving en het recreatiegevoel die de LHN nastreeft. En daar zijn we toch niet de enige in, beste natuurfracties die ik net genoemd heb?
Het milieu is niet van links, maar is ook niet van rechts. Het milieu is van ons allemaal. Daar liggen ook onze zorgen en daar staan we zeker niet alleen in. Ook de LHN ziet, evenals bijna alle andere fracties in deze raad, dat we moeten overstappen naar alternatieve energiebronnen. We snappen ook dat de kernenergie te lang duurt, maar om met zevenmijlslaarzen de polder vol te zetten met zonnepanelen gaat ons te snel en te ver. We snappen dat er energietransitie moet plaatsvinden, maar we willen een lager tempo zodat we andere keuzes kunnen maken dan het opofferen van een weiland aan de Roeleveenseweg. Bedek nog meer gebouwen, inclusief parkeergarages met zonnepanelen. En maak serieus en snel werk van het overleg met partijen die ervoor kunnen zorgen dat op geluidsschermen langs de snelwegen zonnepanelen geplaatst worden.
De Stichting Bewonersorganisatie Leidschenveen heeft in haar zienswijze van 20 november jl. aangegeven dat het beeldkwaliteitsplan in de stukken mist, waardoor niet wordt voldaan aan het provinciaal

ruimtelijk beoordelingsplan en onze raad onvolledig is geïnformeerd. Kan de wethouder aangeven hoe dat zit, of we inderdaad daar niet aan voldoen? We vragen ons dus af of het zonnepark aan de gestelde eisen van de provincie voldoet. Kunt u ons daar antwoord op geven, wethouder?
Voorzitter, ik rond ongeveer af. Ik hoop dat de fracties nog een keer goed nadenken over de gevolgen van de plaatsing van de zonnepanelen. Dit gaat ten koste van de groene buffer en de biologische waarde van het gebied. De panelen blijven 25 jaar staan en ik kan u één ding verzekeren, in deze 25 jaar wordt veel natuur vernield en het vernielen van de natuur gaat veel sneller dan het herstellen van diezelfde natuur. Daarom roepen we de fracties op het raadsvoorstel niet te steunen en vaart te maken met het zoeken naar meer plaatsen waar zonnepanelen kunnen komen.
De heer Vlahos gaf in de commissievergaderingen aan dat hij goed had geluisterd naar mijn bijdrage en nu snapt dat ik dat heel prettig vond en vind. Ik hoop dat ik hem en zijn fractie heb geïnspireerd om hun opvattingen bij te stellen en tegen het raadsvoorstel te stemmen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Mijnheer Doncker. Het is inderdaad misschien goed om even uit te leggen, want we hebben vanavond ook gasten van de raad op de tribune zitten, als een raadslid zijn eerste bijdrage levert in de raad mag hij of zij dat doen zonder interrupties en zonder tijdslimiet, maar u heeft het nog keurig gehouden, mijnheer Doncker, dat scheelt. Het kan zijn dat het heel lang duurt, maar dat mogen ze dus zelf bepalen. Dat even ter toelichting. Ik ga verder met de eerste termijn en dat is mijnheer Weekenstroo. Gaat uw gang.

De heer **Weekenstroo** (CDA): Voorzitter, allereerst dank aan de eerste inspreker die een mooie aanvulling deed op het amendement dat wij vanavond zullen indienen. We dienen dit amendement in om zeker te zijn dat de ecologie geborgd blijft. Volgens diverse experts zitten er beperkingen in het huidige onderzoek en worden deze gebrekkig toegelicht.
Voorzitter, zoals aangegeven in de commissie zijn we tegen dit zonnepark, maar we hopen dat met een second opinion zoals we die vragen in dit amendement de ecologische inpassing geborgd zal worden, of zal worden afgezien van het zonnepark.
Tot slot voorzitter, ik houd het kort vandaag, een drietal vragen. Kan aangegeven worden wat de effecten zijn van de halfdoorlatende zonnepanelen die niet als zodanig zijn beschreven in het raadsvoorstel of in de bijkomende stukken? Wat zijn de effecten voor de opwek en ook voor de kosten? Een energiecoöperatie – zoals ook de inspreker aangaf, … eigenlijk zijn de toezeggingen hier, ik kan ook verwijzen naar wat hij heeft gezegd, maar ik kan hem ook formeel nog even uitspreken – heeft niet per se een onderhandelingspositie doordat de kosten worden bepaald door Sunvest terwijl de opbrengsten niet per se altijd volledig aan hen ten goede komen. Het overlaten van de onderhandelingen tussen de coöperatie en Sunvest lijkt niet een gelijk speelveld te zijn en kunt u toezien op dat gelijke speelveld?
Tot slot, de heer Doncker vroeg het ook al, zijn we benieuwd naar de reactie van het college en de wethouder op de constatering dat er geen beeldkwaliteitsplan is, dat wel door de provincie wordt gevergd? Tot zover.

Amendement nr. 2311-A ingediend door CDA
Zekerheid over ecologie

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 27 november 2023;

besluit in raadsvoorstel 2023-076973 Ontwerpverklaring van geen bedenkingen bouw zonnepark Roeleveenseweg'

beslispunt 1 te wijzigen in:
1. Pas na een tweede ecologisch onderzoek een ontwerpverklaring van geen bedenkingen af te geven voor de aangevraagde omgevingsvergunning inzake het afwijken van het bestemmingsplan voor het in afwijking van de bestemming Sport-Golfbaan, Groen en Natuur realiseren van het zonnepark Roeleveen voor een periode van 25 jaar op locatie Roeleveenseweg nabij nummer 25, perceel H299 en H275 te Zoetermeer op basis van artikel 2,27 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en artikel 6.5, eerste lid, van het Besluit omgevingsrecht (Bor);

en tevens in de toelichting op het raadsvoorstel toe te voegen onder Kanttekeningen:
1. Het college zorg draagt dat alsnog een gedegen wetenschappelijk verantwoord onderzoek wordt uitgevoerd naar de ecologische inrichtingsvoorwaarden om migratie in de Provinciale Groenblauwe Slinger tussen Groene Hart en Midden-Delfland van wilde diersoorten door deze smalle passage bij en onder de A12 veilig te stellen."

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Weekenstroo voor uw eerste termijn, dan ga ik over naar mevrouw Kraneveldt, gaat uw gang.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, Zoetermeer heeft net als andere gemeenten in de regio de opdracht om duurzame energie op te wekken en niet weinig ook. We zetten natuurlijk vooral in op zonnepanelen op daken en ook de PvdA ziet natuurlijk graag dat zonnepanelen zoveel mogelijk op daken worden neergelegd. Maar dat gaat nog niet snel genoeg. En als zich een kans voordoet om via een zonnepark aan de rand van Zoetermeer een deel van onze taakstelling al te halen, namelijk 10%, dan vinden we dat we daar echt serieus naar moeten kijken en dat niet zomaar terzijde moeten schuiven. En nu is een zonneveld natuurlijk minder mooi om te zien dan een weiland of andere natuur. Maar we hebben die duurzame energie wel nodig. En natuur en energie opwekken kan ook samengaan.
Het betreffende veld ligt aan de rand van Zoetermeer. De ontwikkelaar heeft., voor zover wij dat kunnen beoordelen, goed zijn best gedaan om het zonneveld landschappelijk in te passen in de omgeving. Er is goed gekeken naar de natte en de droge natuur en de diersoorten die zich daar bevinden, de overgangen van de verschillende vormen van natuur, struweel, rietkragen, noem het maar op, een stukje recreatie erbij, wij denken dat dat er goed uitziet.
En dit zonnepark is dus een flink deel van ons aandeel aan de regionale energiestrategie waar wij vrijwel allemaal voor hebben getekend. En we dragen daarbij ook bij aan het landelijk Klimaatakkoord. En de batterijen op het zonneveld helpen ook mee aan het balanceren van het stroomnet. Ook wordt invulling gegeven aan de wens tot meer lokaal eigendom en ook lokaal gebruik van de stroom. Dunea en DEZo doen mee en dat vinden we heel positief.
We willen natuurlijk wel dat het college er een tandje bij zet als het gaat om de mogelijkheden voor zonnepanelen op daken van huizen, bedrijven, parkeergarages en utiliteitsgebouwen in Zoetermeer. Daar moeten we op blijven inzetten en dat kan misschien nog wel een tandje beter maar dat hebben we natuurlijk niet altijd in de hand.
Er wordt flink werk gemaakt van lokaal mede eigenaarschap en financiële participatie, dat is dus mooi. DEZo krijgt professionele ondersteuning en we hopen ook van harte dat dat ook zo blijft en dat het college daar misschien daar ook nog een tandje bovenop kan doen. En natuurlijk willen ook wij dat de biodiversiteit goed wordt gemonitord.
Een van de insprekers, de vertegenwoordiger vanuit de bewoners van Leidschenveen, had wel een aantal uitspraken die we relevant vinden, bijvoorbeeld over de inspraak, maar ook de vraagtekens bij de eisen van de provincie. Ik denk dat het goed is als de wethouder daar in ieder geval nog even goed op reageert.
Voorzitter, natuurlijk kunnen we in dit raadsvoorstel punten vinden die altijd beter kunnen maar voor ons weegt het zwaarst dat dit project kan en dat het snel kan. We moeten het gebruik van fossiele brandstoffen terugdringen. Dat is voor ons het belangrijkste en daarvoor hebben we bij dit dilemma natuur en zonnepanelen/duurzame energie gekozen voor het laatste. De uitspraak 'het één kan alleen maar zonder het ander', onderschrijven wij niet. Je kunt denk ik, zowel de natuur bedienen als duurzame energie opwekken. Dat is wat ons betreft wat hier aan de hand is, dus wij zullen voor het raadsvoorstel stemmen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Kraneveldt. Dan ga ik naar mevrouw Van Damme voor haar eerste termijn, SP.

Mevrouw **Van Damme** (SP): Dank u wel voorzitter, ik houd het kort, ik sta hier eigenlijk namens onze fractievoorzitter de heer Velner, door zijn afwezigheid doe ik het woord.
Wij hebben ook alles afgewogen en wij gaan ook voor het voorstel zoals het er nu uitziet. De afwegingen die de SP daarin heeft meegenomen zijn dat het milieu ontzien wordt en dat de biodiversiteit wel gegarandeerd wordt. Het veld gaat een substantieel deel van de energie opwekken en dat is duurzame energie, daar zijn we natuurlijk ook voor. We maken ons wel zorgen over de capaciteit van het elektriciteitsnetwerk. Er is natuurlijk wel een batterij maar je weet het nooit.
We hoorden net bij een paar insprekers ook het een en ander en hopen we dat het college echt de wettelijke regels zal volgen en daar misschien nog verder onderzoek naar gaat doen. Maar we steunen het raadsvoorstel.

De **voorzitter**: Sorry, ik had het niet zo snel gezien maar mijnheer Doncker wil interrumperen, gaat uw gang.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja, dank u wel. U heeft het over dat u een garantie hebt voor

de biodiversiteit. Kunt u mij uitleggen waar u die garantie vandaan haalt? Ik heb nergens een garantie kunnen ontdekken. Ik heb wel een verklaring van een ecoloog, maar het ligt aan de opdracht die de ecoloog krijgt hoe die een en ander bekijkt. Maar ik ben erg benieuwd naar die garantie op biodiversiteit.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Damme.

Mevrouw **Van Damme** (SP): Dank u wel daarvoor, een leuke vraag. Ik zal hem bijna mijnheer Velner neerleggen en zodra ik het antwoord weet, kom ik erop terug.

De **voorzitter**: Mijnheer Doncker nog?

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja dank u wel voorzitter. Het is leuk dat u dat bij uw collega Velner neerlegt en ik snap het hoor, maar we gaan straks stemmen, dus ik vind het jammer dat dat ik daar geen antwoord op krijg. Maar ik snap het wel.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Damme, nog behoefte? Nee, dank u wel, dan ga ik naar mijnheer Zamani voor zijn eerste termijn.

De heer **Zamani** (D66): Dank u wel. Voorzitter, te midden van de uitdagingen op het gebied van schone energie, schittert het zonnepark op de Roeleveenseweg als hoopvolle bijdrage aan onze verduurzamingsambities. Met het potentieel om schone energie te leveren aan een grote groep huishoudens, benadrukken we vooral het cruciaal belang van het beschermen en verbeteren van een onze biodiversiteit. Zoals de heer Doncker van LHN al aangaf. We zijn positief dat belangrijke aandachtspunten zoals de groenblauwe linten, natte en droge verbindingen, ecologische inrichting en recreatie nauwlettend zullen worden gevolgd en de samenwerking met het waterschap en de gemeente er is. We zijn positief over de bevindingen van de stadsecoloog die aangeeft dat de biodiversiteit versterkt wordt.

De **voorzitter**: Mijnheer Zamani, een interruptie van mijnheer Doncker, gaat uw gang.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): U daagt mij uit, mijnheer Zamani. Ik snap het niet. Ik ken uw partij toch echt wel als een partij die kijkt naar het landschap. Die kijkt naar hoe alles in de natuur verdeeld is. Dit weiland is natuurlijk een veelsoortige habitat want er zijn verschillende soorten en het is wel uniek wat daar ligt. U begint in uw zin met het 'schitterende zonnepark'. Dat is nou net ons bezwaar. Het is namelijk dan geen natuur meer, maar het is een soort spiegel die ons wordt voorgehouden, waar mijns inziens en dat is het beeld van de LHN, ook geen natuurbeleving meer te halen is. Ik snap dat u de energie belangrijk vindt, maar ik snap niet hoe u dat kunt combineren met het landschapsbeeld dat u al een aantal jaren uitdraagt in deze raad.

De **voorzitter**: Nog even uw vraag daarbij aan mijnheer Zamani.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Vindt u dat ook?

De **voorzitter**: Dat dacht ik al. Mijnheer Zamani.

De heer **Zamani** (D66): Nee, nee, nee. Dat vind ik niet voorzitter. De heer Doncker heeft heel veel vragen gesteld. Allereerst ben ik heel erg blij dat LHN nu biodiversiteit heel belangrijk vindt bij dit onderwerp, dus het is fijn dat we hen nu meekrijgen. Voorzitter, wij vertrouwen de wethouder en het college die aangeven dat de biodiversiteit juist versterkt wordt. Dus die angsten zien wij niet en wat betreft natuurbelevenis voorzitter, er ligt nu een weiland en wij hopen toch echt dat zoals de wethouder zegt en het college aangeeft, de natuurbeleving verbeterd wordt en dat ze dat ook nakomen. Dat gaan we nauwlettend volgen, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik ga naar de heer Doncker en mijnheer Van den Boomgaard zag ik ook.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. Ik verwacht een wat kritischer collega richting het college. En nu ben ik door deze opmerking mijn vraag vergeten. Kijk, dat is als je bijna zeventig wordt en in de raad zit toch een probleem. Misschien kom ik er straks nog terug voorzitter.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat u even nadenkt, we hebben nog een ronde. Eerst nu naar mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ik zeg altijd 'ouderen eerst' en hij weet hem weer, voorzitter, voordat hij hem weer kwijt is, geef ik hem echt met alle liefde de kans.

De **voorzitter**: U heeft het woord, mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ik ga door. Voorzitter, de heer Zamani en ik hebben onderling met elkaar afgesproken dat we elkaar scherp zouden houden als het gaat om groen en met name om bomen. En er zullen ook bomen gekapt moeten worden op dit stukje grond. Dus ik vraag me af 'mijnheer Zamani, hoe kan ik u nu dan scherp houden om deze bomen te laten staan?' Want dat was wel de afspraak en ik zeg altijd 'een man, een man, een woord, een woord'.

De **voorzitter**: Mijnheer Zamani.

De heer **Zamani** (D66): Voorzitter inderdaad, mijnheer Van den Boomgaard heeft gelijk. Voor mij zijn bomen bijna heilig. Met de nadruk op 'bijna'. Als het aantal bomen gelijk blijft in Zoetermeer of vermeerdert, dan ben ik al heel gauw tevreden en dat is op dit moment het geval. Dus ik maak me daar geen zorgen over dat we nu opeens in Zoetermeer te weinig bomen hebben. Wel ben ik het met u eens, met wat u in uw betoog zei over de groenbelevenis, dat dat een van de belangrijkste kwaliteiten van Zoetermeer is en dat moeten we zeker waarborgen dus ik ben blij dat u daar ook bovenop zit. Dank u wel.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u voorzitter, want de vervolgvraag is dan meteen: er is een belangrijk ding dat bomen en natuur nodig hebben en dat is ruimte. Ik zie nu dat D66 dus wel zegt voor bomen te zijn, maar absoluut 0,0 ruimte overlaat eigenlijk, of maar een heel klein gebied, als het de mensen zo uitkomt, waar die bomen dan mogen staan. Dan kan je al elke boom daarin plaatsen en dan gaat wel weer ten koste van de diversiteit. Dus ik vind het heel erg jammer dat we elkaar dan niet zo scherp kunnen houden als dat ik gehoopt had. Dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: Mijnheer Zamani nog?

De heer **Zamani** (D66): Jazeker, voorzitter, wat mij betreft, gaan we elkaar wel scherp houden en zijn er genoeg parkeerplaatsen waar bomen geplaatst kunnen worden. Er zijn genoeg straten en wegen waar bomen geplaatst kunnen worden. Dus als u met mij inderdaad naar vergroening van de stad wilt, dan kunnen we heel wat parkeerplaatsen opdoeken, volgens mij, maar ik denk dat u daar anders over denkt.

De **voorzitter**: Ik ga nog heel kort naar mijnheer Van den Boomgaard en dan ga ik weer naar mijnheer Doncker want die heeft zijn vraag inmiddels gevonden, geloof ik.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, dank u voorzitter. Mijnheer Zamani hangt het nu aan parkeerplaatsen en daar gaat het deze avond niet over. We hebben een mooi stukje groen, we hoeven geen parkeerplaatsen op te offeren en we kunnen het gewoon groen laten. En toch maakt D66 de keuze om zonnepanelen te laten plaatsen, die kunnen lekken, wat lood in het grondwater kan laten komen, wat eigenlijk desastreus is voor onze natuur. Ik constateer alleen voorzitter, dat de afspraak dus helaas niet standhoudt. Dank.

De **voorzitter**: Geen vraag maar ik kijk wel of mijnheer Zamani nog... Geen behoefte, dan ga ik naar de heer Doncker en ik zag de heer Aptroot ook nog.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter, ik wil mijnheer Zamani even excuus aanbieden voor mijn seniorenmomentje. Maar ik heb hem weer inderdaad. U zei iets over het feit dat u blij was dat de LHN zich druk ging maken over biodiversiteit. Maar dan heeft u toch in de afgelopen raadsperiode niet goed opgelet want mijn collega Hanneke Wortel en ik hebben het regelmatig over biodiversiteit gehad. Dus die opmerking doet wel een heel klein beetje onrecht aan de inspanningen die wij in de LHN ook voor biodiversiteit doen.

De **voorzitter**: Mijnheer Zamani.

De heer **Zamani** (D66): Ja, dank u wel voorzitter. U heeft gelijk, mevrouw Wortel heeft daar inderdaad ook een bijdrage aan geleverd. Ik zou toch willen dat dat we dat nog vaker kunnen doen.

De **voorzitter**: Mijnheer Aptroot, gaat uw gang.

De heer **Aptroot** (VVD): Ja voorzitter, dank u wel. Ik ben blij verrast met de opmerking over bomen van de fractie van D66. Mijn vraag is: geldt dat standpunt alleen hier, of is dit hetzelfde standpunt als u straks bij de plannen van SnowWorld zou hebben?

De **voorzitter**: Mijnheer Zamani.

De heer **Zamani** (D66): Ja voorzitter, nu gaan we helemaal van onderwerp naar onderwerp. SnowWorld, bomen? Ik begrijp het nog niet helemaal. U wilt bomen plaatsen op SnowWorld? Begrijp ik dat goed?

De **voorzitter**: Mijnheer Aptroot.

De heer **Aptroot** (VVD): Nou, ik heb met u daar een heel leuk debat gehad en daar heeft u gezegd 'ik ben tegen het plan, tegen ieder plan zodra er een boom sneuvelt'. Nu hoor ik net zeggen dat uw verhaal net even anders is, dus ik vraag: is dit uw nieuwe partijstandpunt of geldt dat alleen bij dit plan?

De **voorzitter**: Mijnheer Zamani.

De heer **Zamani** (D66): Ja voorzitter, ik heb daar geen actieve herinnering aan.

De **voorzitter**: We moeten voorzichtig zijn. Voordat de landelijke politiek hier ook helemaal doordringt, mijnheer Van Rumpt.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel voorzitter. Ik hoor de hele discussie hier over bomen gaan en volgens mij is het daar tijdens de commissiebehandeling ook al over gegaan maar zover ik heb begrepen zouden er geen bomen gekapt worden. Er zouden bomen vervangen worden maar dat staat los van het hele plan, zoals dat volgens mij in de commissie ook besproken is. Ik vraag me even af: hoe zit het nu, mis ik iets? Of blijft het gewoon bij het plan dat er geen bomen gekapt worden alleen vervangen en dat het losstaat van het hele verhaal?

De **voorzitter**: We gaan naar mijnheer Zamani, even kijken of hij daar antwoord op heeft.

De heer **Zamani** (D66): We gaan afwachten wat de wethouder zegt denk ik, ik ben ook benieuwd.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat u verdergaat met uw betoog.

De heer **Zamani** (D66): Waar was ik voorzitter? We waren positief. Ja, we zijn ook positief dat de ecologische aspecten preciezer worden behandeld. En met name de oost-westopstelling voor vermindering van schittering en duurzamer ontwerp en dat er aandacht is voor zowel de voor- als achterkant van de zonnepanelen. We zijn blij met meer dan 50% lokaal eigendom en de intentieverklaring van de relevante lokale instanties.
Als D66, tot slot voorzitter, streven we naar een groene toekomst met het hoogste respect voor de biodiversiteit en voor bescherming en bevordering van onze groene omgeving. Dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel voor uw eerste termijn mijnheer Zamani, dan ga ik over naar mijnheer Van Steenis.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. We hebben als stad veel energie nodig de komende jaren of de komende decennia, mag ik wel zeggen, en daar waar mogelijk moeten we beschikbare warmte gaan gebruiken. Bijvoorbeeld voor het verwarmen van woningen, scholen en andere gebouwen, maar daar gaan we het in deze raad vast nog over hebben in de toekomst. Dat is ideaal want in deze regio hebben we namelijk een overschot aan warmte en een tekort aan elektriciteit. En niet alleen nu, maar ook in de toekomst is er een groot tekort aan elektriciteit en om toch zo veel mogelijk stroom op te wekken moeten we creatief en doortastend te werk gaan. Deze raad heeft zich duidelijk uitgesproken tegen windmolens en als GroenLinks zijn wij uiteraard ook kritisch op verstoring van natuur en biodiversiteit. We waren destijds ook tegen het plan van de provincie en Staatsbosbeheer om

windturbines in De Balij te plaatsen omdat daar een vliegroute ligt van de rosse vleermuis. We kijken dus enorm goed naar de natuurwaarde en de diversiteit. Dus inzetten op zonne-energie, liefst alle geschikte daken in Zoetermeer, daken van grote industriële panden en de muren van flats bieden veel ruimte. Ook geluidsschermen en overkappingen van parkeerplaatsen kunnen vol met zonnepanelen. Ruimte genoeg. Daarbij is het ook belangrijk om aandacht te hebben voor inwoners die willen deelnemen aan collectieve projecten. Bijvoorbeeld omdat ze zelf helemaal geen geschikt dak hebben, hun dak in de schaduw ligt of onder de bomen ligt. Daar hebben we in dit project DEZo voor. Dat zal niet genoeg zijn, zo blijkt ook uit de dringende vraag die Dunea ons vandaag nog heeft toegestuurd. Dus alle reden om in te stemmen met dit voorstel voor het zonnepark aan de Roeleveenseweg. We stemmen als GroenLinks Zoetermeer in met het voorstel met de uitleg van de wethouder in gedachten, dat het lokaal eigendom goed geborgd is en dat op alle mogelijke manieren rekening gehouden is met de natuurwaarden en de biodiversiteit.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Steenis, voor u verdergaat, een interruptie van mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, dank u voorzitter. Ik sta een beetje te klapperen met mijn oren, want de lokale GroenLinksfractie doet eigenlijk hetzelfde als GroenLinks landelijk deed toen zij het hadden over de biomassacentrales, wat uiteindelijk alleen maar enorm forse oerbossen gekost heeft in de Baltische landen wat natuurlijk uiterst zonde is. Hier doen we het lokaal gewoon nog een keer dunnetjes over om een zonneveld te krijgen, waarbij we ook natuur opofferen. Ik vraag me af, waar is het groen van GroenLinks gebleven?

De **voorzitter**: Mijnheer Van Steenis.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Dank u voorzitter. Voorzitter, dat is een goede vraag. Het groen van GroenLinks zit in het hart, kan ik tegen mijnheer Van den Boomgaard zeggen. U noemt als voorbeeld iets met biomassacentrales. Dat zijn complexe mechanismen, op zich zijn die namelijk hartstikke groen, tenzij je inderdaad allerlei bomen vanuit het buitenland gaat importeren om te verbranden. Met ons subsidiestelsel willen we wel eens voorbijschieten aan het uiteindelijk doel. Dus ik denk dat daar een compleet andere redenatie achter ligt. En in dit geval, hier in Zoetermeer, kijken we op lokale schaal en wegen we lokale belangen af. Hier kijken we naar een zonnepark waar op dit moment eigenlijk absoluut geen natuurwaarde is. Misschien kan ik het ook meteen al tegen de heer Doncker zeggen. Eigenlijk kan ik wel zeggen dat dat een soort grafveld is wat hier is gecreëerd. Het is een doods stukje weiland waar absoluut geen biodiversiteit is en met de verbeteringen die voorgespiegeld zijn en met de uitleg van de ecoloog van de gemeente is heel duidelijk dat dat een enorme verbetering van de biodiversiteit zal geven.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, dank u voorzitter, het is je reinste kolder dat een biomassacentrale wel functioneel kan zijn. Alleen de uitstoot van die centrales is wel een en al CO_2 conform de GroenLinksgedachte en als dan ook nog eens een keertje de CO_2 het leven kost van de bomen in dit geval, hebben we hetzelfde hier met deze zonneweide. Die zonneweide kan gaan lekken, zoals ik net heb aangegeven. Daar zijn gewoon onderzoeken naar. Dat is al gebeurd. Dat wordt één grote bodemverontreiniging. Daarnaast is het ook een last, is het geen groen voor de omgeving en constateer ik, voorzitter, dat GroenLinks ook niet geluisterd heeft naar de eerste inspreker die juist aangeeft dat er een enorme biodiversiteit leeft daar en dat wordt nu in één keer van tafel geveegd, wat ik heel spijtig vind. Ik vraag me dus af, als het al waar is dat het dus een grafveld is, om even in de woorden van GroenLinks te blijven, zou GroenLinks dan niet liever zien dat dat grafveld juist een heel mooi stukje groen wordt waar iedereen van kan genieten en er dus wat meer groen in Zoetermeer wordt gecreëerd in plaats van zo'n afzichtelijke zonneweide?

De **voorzitter**: Mijnheer Van Steenis.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Ja dank u, voorzitter. Wij gaan ervan uit als GroenLinks dat de biodiversiteit hier zal verbeteren door de maatregelen die genomen worden in zowel de droge als de natte verbinding en het drasland dat gecreëerd wordt. Dus ik denk dat daarmee de vraag duidelijk beantwoord is. Dan ga ik verder voorzitter, want ik wil eigenlijk alleen nog de heer Doncker feliciteren...

De **voorzitter**: Voordat u verdergaat, gaat de heer Doncker u nog interrumperen. U kunt hem ook feliciteren, maar dan zou ik eerst even zijn interruptie afwachten.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. Mijnheer Van Steenis, ik snap uw dilemma dat u moet kiezen tussen een zonneveld en een weiland. Ik schrik wel van hoe u dat noemt, een grafveld. Dat is een weiland en daar grazen inderdaad schapen. Ik ben het met u eens, het mag best wat minder bemest worden, maar om het een grafveld te noemen... Als u zo naar een dergelijke groene buffer kijkt dan schrik ik en dan denk ik, volgens mij bedoelt u wat anders. Want eigenlijk vind ik dat dat niet uit de mond van uw partij hoort te komen.

De **voorzitter**: Ik ga naar mijnheer Van Steenis.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Dank u voorzitter en ik wilde de heer Doncker feliciteren met zijn maidenspeech uiteraard en inderdaad aangegeven dat het om een stuk grasfalt vaat, dus geen asfalt maar grasfalt. Het is op dit moment een stukje doods weiland waar niets gebeurt, waar zelfs met kunstmest aan de gang gegaan wordt en waar absoluut geen biodiversiteit is. Wij gaan ervan uit dat er echt wel – zo stel ik het me ook voor, dit zonnepark – mooie hagen omheen komen en dat het wel degelijk ook voor de voor de passant, voor de fietsers, voor de wandelaars, voor de ruiters die langskomen een mooie groene aangelegenheid wordt. En dat we uiteraard heel veel stroom kunnen opwekken. Want dat is het doel van dit zonnepark.

De **voorzitter**: Gaat u verder?

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Ik zal naar mijn laatste zin gaan voorzitter. Dat we met deze accu's erbij ook nog eens een keer een positieve bijdrage leveren aan het stabiliseren van het net. Daar wil ik het bij laten, voorzitter. Dank u.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van Steenis voor uw eerste termijn. Dan gaan we naar mevrouw Bink.

Mevrouw Bink (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, dank u wel. Afgelopen weken reed ik over de A12 richting Den Haag, aan de rechterkant heel veel groen ter hoogte van de Roeleveenseweg. En dat zag er rustgevend uit. Dat hier mogelijk een zonnepark zal komen, vinden wij van Zoetermeer Vooruit afzichtelijk.
We gaan even terug. In 2021 heeft Zoetermeer gevraagd aan de toenmalige wethouder 'hoe staat de wethouder tegenover de zonnepanelen in de vorm van gevelpanelen, met name op hoogbouw?' Deze vraag staat dus nog open voor wethouder Velzen. Op daken worden nu zonnepanelen toegepast, maar het gaat soms tergend langzaam, denk bijvoorbeeld aan IKC De Leyens, dat speelt al jaren. Voorzitter, er ligt nu een raadsvoorstel voor bouw van een zonnepark voor ons. Het is een dilemma. Maar wij, Zoetermeer Vooruit, gaan het debat uit de commissie nu vanavond niet over doen. Zoetermeer Vooruit wil geen windmolens in Zoetermeer, dus gaan we voor zonnepanelen. Het liefst aan gevels. Op daken of langs de snelweg of waar anders ook maar, maar niet in een zonnepark. Daar wil ik het bij laten, dank u wel.

De **voorzitter**: Mijnheer Zamani wil interrumperen, gaat uw gang.

De heer **Zamani** (D66): Voorzitter, er is toch wat verwarring bij mij. Mevrouw Bink zei net 'we willen het liefst zonnepanelen langs de A12, maar niet het zonnepark'. Dit is toch langs de A12? Of heeft u een andere stukje veld op het oog?

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Ja, heel scherp, mijnheer Zamani. Het is inderdaad langs de A12, maar wij bedoelen natuurlijk aan de vangrail en dergelijke, en geen parken.

De **voorzitter**: Dan heb ik verder geen mensen op het lijstje staan voor de eerste termijn van de raad, en dat klopt. Dan stel ik voor dat we nu even een schorsing inlassen tot 20.55 uur. Ik schors de vergadering.

Schorsing

De **voorzitter**: Dames en heren op de publieke tribune, leden van de raad en kijkers, ik heropen de vergadering en ik geef het woord aan het college, wethouder Velzen heeft het woord. Gaat uw gang.

Wethouder **Velzen**: Dank u wel voorzitter, en dank aan de insprekers die vanavond de raad zijn komen toespreken dat zij gebruik hebben gemaakt van hun spreekrecht. En goedenavond leden van de raad. De insprekers hebben een bepaald gevoel naar voren gebracht dat ook tijdens de behandeling in de commissie naar voren kwam, het beeld dat wanneer je al fietsend, of met de auto rijdend, of met de RandstadRail, noem maar op, langs een grasveld een schapen komt, dat voor het gevoel natuurlijk een prettiger beeld is dan een weiland vol met zonnepanelen. Dat begrijpen we en dat horen we ook, als college, dus daar willen we ook niets aan afdoen. Maar we moeten keuzes maken. En dan zijn bepaalde zaken heel erg van belang, zoals biodiversiteit, ecologie et cetera. We zijn als college dan ook echt wel blij dat we met Sunvest een investeerder hebben, dat de eigenaar van het land een investeerder gevonden heeft die ook echt oog heeft voor natuur, participatie, ecologie, et cetera. Want ik zei het al, we hebben wel een bepaald doel te halen. En dat doel, dat bod dat we gedaan hebben, heeft uw raad ook vastgesteld. Volgens mij zei mevrouw Kraneveldt het ook al, we hebben ingetekend op een bod. Een aantal van u, volgens mij mijnheer Van der Perk en mijnheer Van Rumpt, noemden ook heel specifiek 149 gigawattuur en daar maakt dit zonneveld 10% onderdeel, of bijna 10% onderdeel van uit. Dus is het nogal een flink aandeel in een opgave die we met elkaar hebben vastgesteld.
Hoewel we het gevoel begrijpen, is toch wel van belang dat we ook naar de feiten kijken, want dat lijkt soms nog wel eens door elkaar heen te lopen. Het werd eerder al gezegd, de ecologie gaat vooruit. De biodiversiteit gaat vooruit. De ruimte zal beter gebruikt worden en nu, tijdens de commissiebehandeling komt het ook weer naar voren en de heer Van Steenis noemde het ook al even, wordt het veld kort gemaaid door een clubje schapen. Dat is niet goed voor de biodiversiteit en het plan van Sunvest besteedt daar veel aandacht aan. We zullen zien in de toekomst, en dat zullen we nauwlettend in de gaten houden, dat die biodiversiteit daar echt vooruitgaat.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen, een interruptie van mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, dank u voorzitter. Ik hoor nu meerdere malen 'het gevoel, het gevoel, het gevoel' uit de mond komen van de wethouder. Terwijl het niet alleen het gevoel is. Ik heb duidelijk in mijn spreektekst al aangegeven dat er een onderzoek is geweest van de GGZ in 2021, waaruit blijkt dat een groene omgeving juist bijdraagt aan de mentale gezondheid van onze inwoners. Als u het alleen over het gevoel heeft, wordt dat niet als feit erkend. Dat vind ik wel heel erg jammer. Het is een onderzoek van de GGZ. Ik denk dat we het uiterst serieus nemen, want we hebben wel onze inwoners en over hun mentale gezondheid, dus graag even een reflectie daarop.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ja, dank voorzitter, dank voor deze aanvullende vraag, want dan kan ik verduidelijken wat ik bedoel met de feiten en gevoel. Ik begrijp uw inbreng heel goed. Mijn opmerking over feiten ging met name over wat het doet met de biodiversiteit en over wat het onderzoek daarover naar voren brengt omdat er gesteld werd aan de ene kant door een aantal spreker dat de biodiversiteit omlaaggaat, terwijl de onderzoeken uitwijzen dat die omhooggaat. Het ging daar dus in mijn reactie niet om het gevoel dat mensen hebben en de beleving en het groen et cetera, dat u naar voren bracht.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ik hoor dus weer geen antwoord op de vraag. Er is een onderzoek van de GGZ in 2021 dat een groene omgeving – dat gaat niet over biodiversiteit – voor onze inwoners beter is voor hun mentale gezondheid. Dus nu gaan we met de komst van zonneweides als die er komen, het aantal vierkante meters of vierkante kilometers groen verminderen. Dus we gaan die mentale gezondheid van onze inwoners tekortdoen. Dat is letterlijk wat ik stel. Daar heb ik nog steeds geen reflectie op gehoord. Dank u wel.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Dank u voorzitter. Uw vraag ging over dat die feiten en het gevoel, dus daar reageerde ik op. Nu vraagt u te reflecteren op wat het onderzoek zegt. Ik ken dat onderzoek niet. U haalt het net heel kort aan. Het is ook tijdens de commissiebehandeling, waar we uitgebreid gesproken

hebben over dit voorstel, niet aan de orde geweest dus ik kan daar nu verder inhoudelijk niet op reageren. Dat zou niet juist zijn want dan ga ik het antwoord uit de duim zuigen, dus daar moet ik het dan ook bij laten.

De **voorzitter**: Voor u verdergaat heeft de heer Doncker nog een interruptie. Gaat uw gang.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. Misschien dat ik nu dezelfde vraag stel als mijnheer Van den Boomgaard net gesteld heeft, dan daarvoor excuus, maar ik heb het niet goed begrepen. U zei net 'onderzoek wijst uit dat de biodiversiteit toeneemt'. Dat waren uw woorden. Nu ben ik benieuwd naar dat onderzoek, want dat kan toch nooit een onderzoek zijn? Dat is hooguit een prognose van een aantal mensen dat er verstand van heeft, wellicht en dat hoop ik, maar het kan geen onderzoek zijn, want volgens mij ziet onderzoek er heel anders uit.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ja, dank voorzitter. Dan ga ik de beantwoording die ik in mijn hoofd had bedacht een beetje door elkaar gooien want ik wilde dat als laatste doen maar dat doe ik dan nu. En dan ga ik meteen ook naar het amendement dat het CDA heeft ingediend dat ook hierover gaat. Daarin wordt gevraagd om nader ecologisch onderzoek. Bij een plan als dit is verplicht om onderzoek te doen op het moment dat die vergunning wordt ingediend. Ik zoek even naar het stukje hierover. Dat is in dit geval dus ook gebeurd. Er moet op het moment dat een plan als dit wordt ingediend, een flora en fauna onderzoek gedaan worden naar de effecten van wat het plan teweeg zal brengen. Dat is een onderzoek. Dan kunnen we gaan debatteren over 'wat is dan een onderzoek en hoe noem je dat en hoe zie je dat et cetera?' Maar dat onderzoek is in dit geval ook gedaan. Daar wordt ook naar verwezen in de stukken. En uit dat verplichte onderzoek dat een standaardonderzoek is in al dit soort zaken blijkt dat de biodiversiteit door dit plan erop vooruitgaat. Dat is ook direct waarom ik niet positief ben over het amendement. Want dan gaan we Sunvest nog meer op kosten jagen om nog meer onderzoek te doen, terwijl er al onderzoek is gedaan. Daarnaast merk ik ook op, en dat kwam ook tijdens de behandeling in de commissie naar voren, toen raadslid Hoekstra naar voren bracht dat ze een onderzoek van de Universiteit Wageningen had dat weliswaar algemeen was, maar dat ook heel duidelijk was, dat een zonneveld als dit heel goed samen kan gaan met biodiversiteit vanwege die lichtdoorlatende panelen. Dus wij zien als college echt absoluut geen enkele meerwaarde van nog meer onderzoek doen. Het werkt alleen maar vertragend in het hele proces. Nog meer kosten moeten eraan gespendeerd worden, dus dat zouden we echt afraden.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen, ik zag een interruptie van mijnheer Doncker, maar zijn vraag is al voldoende beantwoord. Wil mijnheer Zamani nog?

De heer **Zamani** (D66): Ja, voorzitter, LHN en FVD hebben het nu de hele tijd over onderzoek en het is uit hun bijdrage duidelijk dat ze tegen gaan stemmen. Maar ik ben wel benieuwd hoe belangrijk u dan dat onderzoek naar de leefomgeving vindt. Wat nou als er uitkomt dat, wat we al jaren weten, veehouderij en bemesting slecht is voor de luchtkwaliteit? Bent u dan opeens voor zo'n zonnepark? Hoe sterk hangt uw oordeel van het onderzoek naar de leefomgeving af?

De **voorzitter**: Ik begrijp dat u een vraag stelt aan mijnheer Doncker en mijnheer Van den Boomgaard. Ik geef eerst mijnheer Van den Boomgaard het woord en dan mijnheer Doncker.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Nou, dank u wel voorzitter. Kijk, allereerst had ik het over het onderzoek van de GGZ uit 2021, van 29 april met de titel Meer aandacht voor natuur en geestelijke gezondheidszorg. Dat is mijn kernpunt en waarom ik die vraag stelde. Dat is essentieel. Daar hebben ze over de mentale gezondheid, want D66 en andere partijen die voor gaan stemmen, beperken dus het aantal vierkante meters groen, waardoor het met onze mentale gezondheid direct minder zal gaan. En u kunt het daar teruglezen en ik zal het met alle liefde toesturen.
Als het gaat over stikstoffabeltjes, dan kent u de positie van FVD denk ik genoeg. Er is geen stikstofprobleem. Ik bedoel, wij hebben onderzoeken gedaan en ik kan die ook aan u doen toekomen, sorry, via de voorzitter, aan de heer Zamani, waarbij blijkt dat een keutel van een konijn per vierkante meter de stikstofmodellen al overschrijdt. Dus het is niet te doen.
En als we het over CO_2-uitstoot hebben, dan kom ik terug op de bomen. Dat is het laatste stuk van mijn antwoord. Laten we dan vooral veel bomen plaatsen want die leven van CO_2 en des te minder last hebben wij ervan. Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik wil ook voorkomen dat we nu een hele discussie over alle beleidsvelden krijgen. De heer Doncker nog, want die had een vraag gekregen, en dan ga ik kijken of de vraag van mijnheer Zamani daarmee is beantwoord.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja dank u wel. Ik snap wat mijnheer Zamani zegt. Het gaat mij er even om dat ik weet dat een onderzoek gepaard gaat met opdrachten en vragen en dat kun je ook een beetje sturen. Ik ken ook onderzoeken, en dan houd ik op, want dan wordt het een semantische discussie. Bij de universiteit van München is een onderzoek geweest naar twee grote velden met zonnepanelen in Beieren. Want er zijn heel veel van die zonnepanelen. Uit dat onderzoek blijkt juist iets anders, dat alpenweiden eigenlijk een beetje gingen lijken op de pistes in de Alpen. Dus het is maar net de vraag, hoe wordt een onderzoek gedaan? Ik hecht daar eerlijk gezegd wat minder waarde aan.

De **voorzitter**: Dan ga ik kort nog even naar mijnheer Zamani.

De heer **Zamani** (D66): Ja voorzitter, ik stel die vraag omdat ik ernaar op zoek ben of de partijen echt bezwaren hebben over de leefomgeving en echt onderzoek zien en zien dat het slecht is voor de biodiversiteit en de mentale gezondheid, of dat ze op zoek zijn naar bezwaren. Dat laatste wordt hier bevestigd. Dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: Ik zie dat... Heel kort, want ik ga dan langzamerhand terug naar de beantwoording door het college. Mijnheer Van den Boomgaard nog heel kort, als het kan.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u voorzitter, mijnheer Zamani begon met een foute aanname en ik ben wel degelijk begaan met de mentale gezondheid van onze inwoners, die hier ook onderdeel van uitmaken en die ik ook had ingebracht in mijn spreektekst en die dus niet serieus worden genomen. Ik constateer – dat is dan wel een constatering – dat D66 de mentale gezondheid van de Zoetermeerder niet hoog heeft zitten.

De **voorzitter**: Ik zag dat de heer Van Steenis nog wilde interrumperen en dan ga ik terug naar het college.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Ja, dank u, voorzitter. Qua biodiversiteit zijn wij ecologisch gezien voldoende overtuigd uit onderzoeken en uit de gesprekken met de stadsecoloog en we hebben ook voldoende kennis in onze achterban, uiteraard, op dit gebied. Wat wel belangrijk is, is wat je nou straks ziet als wandelaar of als fietser als je daar langs komt. Dan hoop ik dat de wethouder mij gerust kan stellen want zoals ik dat zie in dit beeldkwaliteitsplan, ik weet niet of ik het zo mag noemen, of in de landschappelijke inpassing, zie ik gewoon dat als je daar langsfietst of wandelt, het gewoon een mooie groene haag is met wat bomen et cetera.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat de wethouder die vraag meeneemt in zijn beantwoording en verdergaat met de beantwoording van de vragen van de raad.

Wethouder **Velzen**: Ja dank u wel, voorzitter. In reactie op de vraag van de heer Van Steenis, daar is Sunvest in het plan heel duidelijk over. Daar mogen we, vind ik dan ook, op vertrouwen. Wat ze hier neerleggen, ligt nu voor en we zijn er met zijn allen bij om er ook scherp op te zijn dat dat dan ook op die manier wordt uitgevoerd.
Voorzitter, dan ga ik verder met nog een aantal vragen en onderwerpen dat naar voren kwam uit de vragen. De bomen. Daar kan ik heel duidelijk over zijn. In dit plan zit geen bomenkap. Het is wel zo dat langs de rand een aantal bomen door Rijkswaterstaat gekapt worden omdat die aan vervanging toe zijn. Dat lijkt dan in deze discussie zo ineens bij elkaar te komen, maar in dit plan zit geen bomenkap. Dan dat beeldkwaliteitsplan. Mijnheer Van Steenis zei het net ook al even. Er werden door naar ik meen CDA en LHN wat vragen over gesteld. En de inspreker zei 'dat is verplicht vanuit de provincie'. De omgevingsverordening Zuid-Holland schrijft geen beeldkwaliteitsplan voor. Het is een tijdelijk veld en dat hoeft niet getoetst te worden aan de welstandseisen. Dit geldt alleen voor landgoed- of kasteelbiotopen, staat in de beeldkwaliteitsparagraaf. Het inrichtingsplan en de motivering over de inpassing in de groene buffer in de ruimtelijke onderbouwing is de vereiste vanuit de provincie. Dus het gaat om die landschappelijke inpassing.
Dan nog een vraag van het CDA over de kosten van opwek van de halfdoorlatende zonnepanelen. Die vraag is ten eerste nu nog niet goed te beantwoorden, begrijp ik van Sunvest, en is ook een dusdanig

technische vraag dat die ook voor ons als gemeente niet relevant is. Dat is de businesscase voor Sunvest, dat is voor hen relevant of het wel of niet oplevert. Dat is een vraag die wat mij betreft dan verder niet ter zake doet. En ik zou zeggen, stel hem anders dadelijk bij de borrel even aan de mijnheer van Sunvest want ik weet zeker dat die van harte bereid is die te beantwoorden.
Een vraag van SP ging over de capaciteit van het elektriciteitsnet en of we ons aan de wettelijke regels wilden gaan houden. Nou, ik heet 'wethouder', dus ik geloof dat ik me daaraan moet houden. We hebben als college ook echt voor ogen dat we dat altijd willen doen, dus dat dat zullen we ook zeker doen. En daarnaast, ook dit project is bekend bij Stedin en is meegenomen in alle berekeningen van Stedin dus zij houden ook rekening met de capaciteit van dit project, kan ik u verzekeren.
Dan een vraag van Zoetermeer Vooruit over de hoogbouw en de zonnepanelen aan gevels en daken. Dat is nog in ontwikkeling. Zoals we al eerder ook bij de behandeling in de commissie hebben gezegd, natuurlijk willen we dat heel graag. Als de ontwikkeling van Markt 10 was doorgegaan, had dat daar allemaal mooi ingepast. Zoals ik tijdens de commissie ook zei, het is echt een geval van 'en, en, en', we moeten het allemaal doen.
Dan had ik nog een vraag van het CDA over het gelijke speelveld tussen energiecoöperatie en Sunvest. Zoals ik tijdens de behandeling ook al zei, DEZo wordt bijgestaan door Energie Samen. Dat is de landelijke overkoepelende organisatie van energiecoöperaties en DEZo is niet alleen. Er gaan vijf energiecoöperaties meedoen, dus ook energiecoöperaties van omliggende gemeenten doen mee. Dus ze zijn sterk vertegenwoordigd en ze hebben zeggenschap en wij houden dat uiteraard allemaal goed in de gaten.
Voorzitter, dan kijk ik zo mijn lijstje af en heb ik volgens mij alle punten gehad.

De **voorzitter**: Dank u wel wethouder Velzen namens het college en dat is dan denk ik de afronding van de eerste termijn van het college en ga ik over naar de tweede termijn van de raad, tenzij u nog schorsing wenst, maar ik stel voor dat we doorgaan. Ik begin met mijnheer Van den Boomgaard, tweede termijn. Geen behoefte. Mijnheer Van Rumpt, tweede termijn? Ook geen behoefte. Mijnheer Van der Perk, geen behoefte? Mijnheer Doncker? Mijnheer Weekenstroo? Mevrouw Kraneveldt? Mevrouw Van Damme? Mijnheer Zamani? Mijnheer Van Steenis? Mevrouw Bink? Gaat uw gang.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Ja voorzitter, dank u wel, we hebben inderdaad nog een vraag. Bij bijlage 5 schijnt een quickscan te horen, dat heb ik vanavond begrepen. Die zou meer duidelijkheid geven over de diversiteit in de onderzoeken. Misschien kan die nog nagestuurd worden? Voor vanavond hoeft dat niet meer, want het is meer als extra.
En dan heb ik nog een vraagje. Er schijnen ook allerlei picknickbanken te komen in die omgeving en we willen graag dat die rolstoeltoegankelijk zijn.

De **voorzitter**: Dan rond ik de tweede termijn van de raad af en kijk ik even naar de wethouder of hij in staat is deze vragen in een keer...? Ja, hij knikt dus dan geef ik hem het woord. Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ja voorzitter, dank u wel. Over die eerste kan ik kort zijn, die zullen we toezenden naar uw raad en ik stel voor dat we dat nog dit jaar doen zodat u dat dit jaar nog heeft. Dus dat kan als toezegging genoteerd worden. Als dat snel genoeg is? Ik kijk even uw kant op. Dat is snel genoeg.
Het tweede. De picknickbankjes. Ik zie net dat het nog sneller naar u toekomt trouwens, maar laten we het op dit jaar houden en zodra we kunnen, sturen we het naar u toe.
De picknickbankjes. Ik stel voor dat we die vraag even meenemen en dat teruggeven aan de ontwikkelaar van het project.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan is dat de laatste termijn van het college en constateer ik in ieder geval dat de toezegging is gedaan om de quickscan, naar ik aanneem, zo snel mogelijk toe te sturen aan de raad, maar in ieder geval voor het eind van het jaar. En dat er nog teruggekomen wordt op de picknickbankjes. Daarmee sluit ik de beraadslagingen af en gaan wij over tot stemming over dit raadsvoorstel. En we beginnen allereerst met het amendement. Mijnheer Doncker, gaat uw gang.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter, kan ik heel even een korte schorsing van twee minuten van u?

De **voorzitter**: Ja zeker, mag u dat. Ik zal even naar de klok kijken, twee is een beetje erg kort, laten we dat tot 21.20 uur doen. Ik schors de vergadering tot 21.20 uur.

Schorsing

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering en verzoek iedereen plaats te nemen. Er is een schorsing geweest. Ik ga nu over tot de stemming over het raadsvoorstel waarbij ik begin met het amendement bij het raadsvoorstel, amendement 2311-A Zekerheid over de ecologie. Ik ga dat als eerste in stemming brengen maar voor ik dat doe vraag ik of er iemand behoefte heeft een stemverklaring over dit amendement af te leggen. De heer Buisman, gaat uw gang.

De heer **Buisman** (PDvZ): Niet over het amendement, over het raadsvoorstel.

De **voorzitter**: Dan moet u nog even wachten. Niemand een stemverklaring over het amendement? Dan ga ik het in stemming brengen. Mag ik de leden van de raad die voor dit amendement zijn, vragen hun hand op te steken?
Voor zijn CDA en LHN, dit amendement is met 7 stemmen voor en 30 stemmen tegen verworpen.
Dan gaan we over naar het raadsvoorstel Ontwerpverklaring van geen bedenkingen bouw zonnepark Roeleveenseweg. Voordat ik dat in stemming ga brengen, vraag ik of iemand behoefte heeft aan een stemverklaring. Dat is mijnheer Buisman, gaat uw gang.

De heer **Buisman** (PDvZ): Voorzitter, in de commissie waar dit raadsvoorstel is besproken, hebben wij, PDvZ, ons standpunt al uiteen gezet. Wij stonden, zij het met enkele kanttekeningen, positief tegenover dit voorstel. Er zijn ons sindsdien, ook vanavond, geen feiten of omstandigheden ter ore gekomen die ons onze mening hebben doen herzien. We stemmen dus in met het raadsvoorstel. Ik heb nog een kleine toevoeging, ik kreeg vanavond een artikeltje en een filmpje over een overeenkomstig zonneveld dat in de provincie Zeeland op het eiland Tholen is gerealiseerd. Het ligt er nu drie jaar en het is op een, mijns inziens, voorbeeldige wijze ingepast in de natuur. Iedereen is er heel erg enthousiast over en misschien dat degenen die een beetje...

De **voorzitter**: Dank u wel.

De heer **Buisman** (PDvZ): ...ongerust maken over dit zonneveld aan de Roeleveenseweg, daar een kijkje kunnen nemen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Anderen voor een stemverklaring? Mijnheer Zamani.

De heer **Zamani** (D66): Ja voorzitter, dank u wel, we sluiten ons helemaal aan bij de woorden van de heer Buisman.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan kijk ik rond en als ik nog even concentratie mag voor de stemming? Dank u wel. Dan kijk ik even rond of er nog anderen een stemverklaring wensen. Dan ga ik het raadsvoorstel in stemming brengen. Mag ik de leden van de raad die tegen dit raadsvoorstel zijn vragen hun hand op te steken.
Tegen zijn LHN, CDA en FVD. Daarmee is het raadsvoorstel met 29 stemmen voor en 8 stemmen tegen aangenomen.
Dan gaan we naar het volgende agendapunt. Daarvoor ga ik het voorzitterschap overdragen aan de plaatsvervangend voorzitter, de heer Duiven. We lassen een heel korte schorsing in, dan kan de heer Duiven hier plaatsnemen.

Schorsing

b. Raadsvoorstel Rekenkamerrapport Evaluatie referendum

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering en ik begin met de inventarisatie wie bij dit agendapunt het woord wil voeren. Mevrouw Kraneveldt, mijnheer Ekkelenkamp, mevrouw Frinking, mijnheer Van der Vlies, mijnheer Blansjaar, mevrouw Brouwer. ' Ho, ho', hoor ik hier, u bent inmiddels bij? Ho, ho, ja, ja. Ik zag mevrouw Brouwer, de heer Mohammadian en ik zie nog mijnheer Van Steenis. Heb ik dan iedereen gehad? Dat is het geval. We beginnen bij mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Dank u voorzitter, in de commissie hebben we een goede discussie gehad over dit onderwerp met de collega's. Dat is verfrissend want het komt helaas nog iets te vaak voor dat we in de commissie onze tijd verspillen met technische vragen. Hierbij dus dank aan de collega's voor de prettige inhoudelijke en leerzame discussie.

Zó! Zoetermeer was behoorlijk kritisch over een aantal besluitpunten, maar de behandeling in de commissie heeft onze houding op sommige van die punten verzacht. Wat overblijft zijn twee punten waar we moeite mee hebben. Dat gaat ten eerste om besluit 3, de aanbeveling om het referendum onderdeel te laten zijn van het participatiebeleid. Daar zien wij geen overtuigende voordelen van. We hebben een amendement gemaakt om dit punt te schrappen en dat amendement dienen we in samen met de PvdA, GroenLinks, ChristenUnie-SGP, VVD, PDvZ en CDA.
Bij besluit 4 daarnaast staat bij c.1 het voorstel om een permanente Referendumcommissie in te stellen. Daar zien wij onvoldoende nut en noodzaak voor. Ook daarvoor heeft Zó! Zoetermeer een amendement gemaakt om dat besluit te schrappen en dat dienen we in samen met ChristenUnie-SGP, VVD, PDvZ, CDA en LHN. Dank u.

Motie nr. 2311-B ingediend door Zó! Zoetermeer, PvdA, GroenLinks, ChristenUnie-SGP, VVD, PDvZ, CDA
Referendum geen onderdeel van participatiebeleid

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 27 november 2023;

besluit in raadsvoorstel 2023-096640 Rekenkameronderzoek Evaluatie Referendum:
- besluitpunt 3:
  a. de aanbeveling van de Rekenkamer om het referendum onderdeel te laten uitmaken van het participatiebeleid, over te nemen en
  b. aan het college te verzoeken hiertoe een voorstel te maken en
  c. dit uiterlijk 1 juli 2024 ter besluitvorming aan de raad voor te leggen zodat
  d. bij de behandeling van het onder besluitpunt 3b genoemde voorstel in de raad(scommissie) de positie van het referendum binnen het participatiebeleid van de gemeente Zoetermeer te bespreken en hierover te besluiten, volledig uit het raadsvoorstel te schrappen;

en gaat over tot de orde van de dag".

Motie nr. 2311-C ingediend door Zó! Zoetermeer, ChristenUnie-SGP, VVD, PDvZ, CDA, LHN
Geen permanente Referendumcommissie

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 27 november 2023;

besluit in raadsvoorstel 2023-096640 Rekenkameronderzoek Evaluatie Referendum:
- besluitpunt 4.c.I: Stel een permanente Referendumcommissie in uit het raadsvoorstel te schrappen;

en gaat over tot de orde van de dag".

De **voorzitter**: Dank u wel. En als volgende geef ik het woord aan mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ik zal het ook maar van deze plek doen, voorzitter. In de commissievergadering hebben we echt een leuke en mooie discussie gehad over het instrument referendum, dus ik sluit mij aan bij de woorden van de heer Van der Vlies, dank aan de collega's daarvoor. Dat was echt verfrissend, moet ik zeggen.
Ik heb in de commissievergadering al gezegd, het referendum is een democratisch instrument voor inwoners om beleid waar ze het echt niet mee eens zijn, te kunnen bijsturen of van tafel te krijgen. We hebben in Zoetermeer in veertig jaar vier referenda gehad. Dat is er dus statistisch gezien één per tien jaar, maar voor hetzelfde geld hebben we er morgen of volgend jaar weer een, dus je moet daar wel goed op voorbereid zijn. En ondanks onze verordening en die drie referenda die we al gehad hebben, heeft het afvalreferendum ons toch een beetje overvallen en zijn er ook zaken niet goed gegaan. Ook uiteraard een aantal zaken wel, maar ook een aantal niet. Wie daarvoor verantwoordelijk is, vinden we niet zo interessant. We kijken liever naar hoe we het de volgende keer beter kunnen doen. We gaan de referendumverordening volgend jaar aanpassen en wij hebben graag een aantal zaken dat we willen meegeven. Ik heb die niet vervat in amendementen, maar ik hoop dat het college ze wel mee zal wegen. Volgend jaar voeren we dan echt de discussie over hoe we het precies willen doen voortaan. Wij vinden dat we als raad goed naar onze eigen rol moeten kijken. We hebben niet de regie gepakt. We hebben de uitvoering overgelaten aan het college. Daardoor hadden we geen connectie met de Referendumcommissie, wat denk ik, een gemiste kans is. De rol van de griffie was beperkt, waardoor de politieke

sensitiviteit bijvoorbeeld bij de subsidieverlening en de vraagstelling niet voldoende was. Dat leidde tot onbegrip en ergernissen over en weer. Dat vinden wij heel erg jammer.
Er zijn twee dingen die wij nog mee willen geven. Dat heb ik ook al in de commissie gezegd. Zorg ervoor dat de secretariële ondersteuning van de Referendumcommissie door een griffier gebeurt. Dat vinden wij heel belangrijk. En stel direct na het inleidende verzoek van een inwoner, een klankbordgroep van enkele raadsleden samen die het proces op gepaste, neutrale wijze kan begeleiden. Dan denken wij dat een aantal zaken beter gewaarborgd zal zijn.
We steunen van harte bijna alle aanbevelingen van de Rekenkamercommissie, met name die over een heldere afbakening van taken en verantwoordelijkheden. We hebben wel nog even getwijfeld aan het nut van zo'n permanente Referendumcommissie, maar we zijn toch voor. We denken dat het prima is als zo'n commissie een slapend bestaan leidt. Dat hoeft niets te kosten of heel weinig te kosten, maar je kunt dan als er een verzoek tot een referendum wordt ingediend wel heel snel het proces starten, snel schakelen en snel advies inwinnen.

De **voorzitter**: Voordat u verdergaat, is er een interruptie van mijnheer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Dank u wel voorzitter. U zegt dat u alle aanbevelingen eigenlijk min of meer over wilt nemen, maar toch steunt u het amendement van Zó! Zoetermeer om het niet onderdeel te laten zijn van het participatiebeleid? Kunt u uitleggen hoe dat dan zit?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ja hoor, dat klopt, want dat zou mij volgende alinea zijn, dus u heeft uw interruptie perfect getimed. Het amendement van Zó! Zoetermeer met betrekking tot geen permanente Referendumcommissie steunen we niet, maar het amendement van Zó! Zoetermeer waar het gaat om het besluitpunt 3 uit het uit het raadsvoorstel te halen, namelijk het referendum in het participatiebeleid, steunen we wel want daar zijn wij ook niet voor. Dus dan heeft u volgens mij gelijk uw antwoord.

De **voorzitter**: Mijnheer Ekkelenkamp,.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Dan willen we nog even weten waarom u dat dan zo vindt.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Omdat wij vinden dat het referendum echt een andersoortig instrument is dan een participatietraject dat je vooraf doet, voordat je een raadsbesluit gaat opstellen. We vinden een referendum echt een instrument voor achteraf waarmee je als inwoner kunt ingrijpen bij een beleidsbesluit dat je niet aanstaat of dat je anders zou willen zien. Dus wij vinden het niet passen in het participatiebeleid. We hebben het er natuurlijk ook over gehad in de commissie en voor ons heeft de Rekenkamercommissie niet voldoende duidelijk gemaakt waarom dat referendum in dat hele participatiebeleid zou moeten. Wij zien echt niet de meerwaarde daarvan in.

De **voorzitter**: Mijnheer Ekkelenkamp nog voor een heel korte derde vraag.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Ja, misschien moet u er ook even aan denken dat het ook vooraf kan worden ingezet. Het is natuurlijk niet alleen maar een instrument van de inwoners, maar ook van de raad om te zeggen 'dit is een onderwerp, dat willen we gewoon voorleggen aan onze inwoners'. Het is immers een raadgevend referendum, vandaar. Misschien kunt u daar nog even op reflecteren?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dat zou kunnen, maar dat is dan een andersoortig referendum dan het referendum waar we het eigenlijk nu over hebben qua evaluatie. Misschien als we differentiëren in soorten referenda die we kunnen inzetten, zou dat er nog inpassen. Maar dat referendum zoals we dat nu evalueren, het afvalreferendum, vinden wij echt een andersoortig instrument.
Voorzitter, tot slot. Je moet een referendumproces ook netjes afronden, vind ik. Dat is wel heel abrupt gegaan bij dit afvalreferendum. Op een gegeven moment is de commissie ook opgehouden te bestaan en ze hebben eigenlijk niet het hele proces tot en met deze afronding met een evaluatie meegemaakt. Ik denk dat het goed zou zijn en verstandig en netjes om daar ook even aandacht voor te hebben bij het aanpassen van de verordening, zodat we dat beter kunnen doen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Als volgende is de heer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Dank voorzitter. Allereerst dank ook aan de onderzoekers en aan de leden van de Rekenkamer voor deze grondige evaluatie en voor alle aanbevelingen die zijn gedaan. We hebben er inderdaad een goede discussie over gehad. Die moeten we, denk ik, vandaag niet overdoen, maar ik wil wel even een aantal kernpunten eruit pakken.
Het raadgevende referendum is, als het juist wordt toegepast, een goed instrument dat een waardevolle aanvulling kan vormen op de representatieve democratie. Zo'n referendum staat inwoners toe om tussen verkiezingen door op een specifiek onderwerp bij te sturen. Daarnaast kan een referendum betrokkenheid bij en participatie aan lokale politieke processen bevorderen, wat we als raad ook graag beogen met onder andere de Werkgroep Democratiseringsagenda.
Als fractie van D66 vinden we het belangrijk dat we niet zomaar een referendum toepassen, want zo simpel is het niet. Dat bleek ook uit deze evaluatie. In de komende jaren zullen er naar onze verwachtingen steeds meer slimme, democratische aanpassingen in het openbaar bestuur komen. Wat D66 betreft, maakt onze stad deel uit van die beweging. Uit de reactie van het college op het rapport maken wij op dat men van mening is dat het niet zo'n vaart zal lopen, kennelijk met de gedachte 'we hoeven ons als Zoetermeer niet op zulke grote zaken voor te bereiden, want het komt toch bijna nooit voor'. Wij denken dat dat een verkeerde inschatting is. Wat ons betreft, is meer ambitie op dit front zeer gewenst. In dit verband is het cruciaal om een permanente Referendumcommissie in te stellen. Een referendum organiseren is nu eenmaal ingewikkeld. Dat is wel gebleken. Laten we dat erkennen en serieus nemen. Mijn fractie ziet uit naar het voorstel voor een nieuwe referendumverordening waarin de aanbevelingen van de Rekenkamer zijn meegenomen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel, dan geef ik als volgende het woord aan mevrouw Frinking.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Dank u wel voorzitter. Net als in de commissie van 30 oktober jl. bedankt het CDA Zoetermeer de Rekenkamer en het onderzoeksbureau voor het rapport over de evaluatie van het referendum Afvalbeleid. Het geeft goede observaties en aanbevelingen.
We hebben in de commissie, anderen hebben het ook al gezegd, een goed debat gehad met elkaar over de verschillende onderwerpen die in het besluit zijn genoemd. We blijven geen voorstander van het referendum. Onderwerpen die met een simpel ja of nee te beantwoorden zijn, zullen bijna niet voorkomen, anders komen we er in de raad wel uit. En wat ons betreft, is een burgerberaad een veel beter alternatief voor de representatieve democratie.
We zijn het door het debat in de commissie eens met de beide amendementen van Zó! Zoetermeer om het referendum geen onderdeel te laten zijn van het participatiebeleid en om geen permanente Referendumcommissie in te stellen. Wij zien liever in de op te stellen verordening betere randvoorwaarden voor die in te stellen commissie als dat op dat moment nodig is.
En voor het CDA Zoetermeer is het besluit om de regie over de referendabiliteit – dat is het moeilijkste woord van het stuk – van een besluit bij de raad te houden, de belangrijkste conclusie uit het raadsvoorstel. Wij zullen het raadsvoorstel ook steunen.

De **voorzitter**: Dank u wel. En als volgende, geef ik het woord aan de heer Blansjaar.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Dank u wel voorzitter. Ook wij scharen ons achter de goede discussie die in de commissie heeft plaatsgevonden. We zullen de twee amendementen van Zó! Zoetermeer medeindienen en daarbij wil ik het laten. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Als volgende geef ik het woord aan mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel voorzitter. Als iemand mij vraagt waarom ik het zo leuk vind om raadslid te zijn, dan zeg ik altijd 'omdat je af en toe echt een goed debat hebt'. Dat hebben we over het referendum in de commissie gehad, ik heb er echt van genoten. Het gesprek dat we daar gehad hebben heeft geleid tot twee amendementen van Zó! Zoetermeer die we dus mee-indienen, zoals mijnheer Van der Vlies al zei, om twee van de aanbevelingen uit te schakelen. De rest van de aanbevelingen kunnen wat ons betreft, worden overgenomen vandaag.
Voor de goede orde ons standpunt nog even in het kort: De ChristenUnie-SGP is geen voorstander van referenda omdat bijna alle vragen te complex zijn voor ja of nee. Participatie vooraf is daartoe veel beter. Als we terugkijken op het afvalreferendum, zeggen wij dan ook 'Zoetermeer verdient wat beters dan referenda'. Voor gevallen waarin ja of nee wel afdoende is, en die zijn vast te bedenken, willen we het

instrument nog wel in de gereedschapskist houden. En voor de ontwikkeling van de nieuwe referendumverordening volgend jaar willen we het college nog even herinneren aan de discussie in de commissie over het standaardzinnetje over referendabiliteit. Daar willen we als raad graag een weloverwogen keuze over maken als we met die verordening bezig gaan. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik tot slot het woord aan mijnheer Van Steenis.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Dank u voorzitter. In de commissie hebben we als GroenLinks Zoetermeer teruggeblikt op het chaotisch verlopen referendum en we laten dat graag achter ons. Na een goed inhoudelijk debat in de commissie en aan de hand van de aanbevelingen uit het onderzoek van de Rekenkamer kijken we graag naar de toekomst om ervoor te zorgen dat we gezamenlijk een herhaling van het afvalreferendum kunnen voorkomen.
Voor GroenLinks is een geactualiseerd referendumprotocol cruciaal, met een goede procesbeschrijving, duidelijke verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Ook zijn wij een groot voorstander van het advies om een vaste Referendumcommissie aan te stellen, zodat je in voorkomende gevallen snel kunt schakelen en zodat zij ook bij ons blijven tot en met de evaluatie.
Het verrast ons dat de Rekenkamer adviseert om het referendum onderdeel te laten zijn van het participatiebeleid. Wij denken juist aan een knip. Als antwoord op onze vraag aan de Rekenkamer hierover geeft de Rekenkamer aan dat het een technocratische knip is. Het maakt voor de inwoner namelijk niet zoveel uit, en participatie vinden wij uiteraard heel belangrijk, net als het instrument referendum, en zelfs zo belangrijk dat wij als GroenLinks Zoetermeer van mening zijn dat het voor ambtenaren, college en raad belangrijk is dat daar specifiek beleid voor is. Om die reden zullen wij het amendement van Zó! Zoetermeer ook steunen. Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel, dan kijk ik rond of er nog een van de aanwezigen het woord wil voeren. De heer Mohammadian.

De heer **Mohammadian** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter. De waarde van een referendum ligt niet alleen in de uitkomst, maar ook in het proces van gezamenlijke overweging en participatie. Zoetermeer Vooruit ziet een referendum dan ook als een kans voor de stem van het volk om gehoord te worden en tegelijkertijd herinnert het aan ons eraan dat ware wijsheid vaak voorkomt uit een weloverwogen dialoog en begrip. Niet slechts uit een enkele stemming.
In de commissievergadering hebben we met veel plezier en genoegen het onderlinge debat gevolgd. Echter, de punten die door sommige fracties naar voren werd gebracht, hebben we ons niet voldoende overtuigd om van ons standpunt af te wijken, Zoetermeer Vooruit blijft van mening dat referenda een waardevolle aanvulling zijn in de representatieve democratie. Daarbij zijn wij voor een permanente Referendumcommissie en zullen het eerste amendement van Zó! Zoetermeer niet steunen.
Zoetermeer Vooruit wil een toekomst waarin participatie en representatie hand in hand gaan, waar de inwoners niet alleen gehoord worden, maar ook actief betrokken worden bij de vorming van beleid. Tot die tijd betreft een referendum een krachtig middel om een brug tussen burger en beleid te slaan.

De **voorzitter**: Dan bent u klaar, maar u heeft nog een vraag van mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Ja, ik wil graag weten of Zoetermeer Vooruit ook voor een vaste Referendumcommissie is als blijkt dat elk raadsvoorstel voortaan langs die vaste Referendumcommissie moet om de referendabiliteit van elk voorstel vast te stellen.

De **voorzitter**: De heer Mohammadian.

De heer **Mohammadian** (Zoetermeer Vooruit): Een goede vraag, maar bij mijn weten hoeft dat ook niet.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, dan toch een vraag aan mevrouw Brouwer. Dat heeft toch volgens mij niemand geopperd. Dat is toch helemaal niet de taak van de permanente Referendumcommissie? Wij maken steeds die afweging dan straks in de raad zelf. Daar hoeven we toch niet steeds de commissie bij te roepen? Ik zie de vraag niet zo.

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): In de technische bijeenkomst is dat wel degelijk besproken en als je een vaste Referendumcommissie hebt, wil je toch ook graag dat ze wat te doen hebben? En volgens mij is het een reëel risico dat het uit de hand zou lopen in die richting. Ik zou dat risico niet willen lopen.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Steenis.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Ja dank u, voorzitter. Ik denk dat ik heel graag de reactie van het college wil horen zo meteen want ik heb een heel ander beeld bij een vaste Referendumcommissie. Wij hebben tot nu toe uit de technische besprekingen begrepen dat die er zijn, klaarstaan, geselecteerd/gekozen zijn en gevraagd kunnen worden op het moment dat er een vraag vanuit de bevolking komt voor een referendum. En niet om ieder raadsvoorstel te toetsen op referendabiliteit.

De **voorzitter**: Als er verder geen aanvullende vragen zijn, dan wordt mijnheer Van Steenis op zijn wenken bediend, want daar zijn we nu toegekomen aan de eerste termijn van de zijde van het college. En ik kijk naar de burgemeester of hij meteen kan antwoorden. Dat is het geval. Ik geef het woord aan de burgemeester.

Burgemeester **Bezuijen**: Ja voorzitter, dank u wel. Wat mij betreft, zal ik het ook niet heel erg lang maken en ik sluit me aan bij alle partijen die hebben gezegd dat wij volgens mij een uitstekend debat hebben gehad in de commissie, waarbij we bijvoorbeeld ook heel duidelijk de voors en tegens van alles hebben bekeken. De verleiding is groot, ook naar aanleiding van de opmerking van mijnheer Van Steenis, om nog even terug te kijken op het referendum dat we hebben gehad. Maar dat zal ik niet doen, want dat heb ik in de commissie al gedaan. Dus dat ga ik niet doen.
Toch nog even wat zaken want wij gaan straks natuurlijk – dat staat ook in de aanbevelingen en het besluit – voor de zomer u een nieuw voorstel voorleggen met een referendumverordening. Ik zal meteen de vraag van mijnheer Van Steenis beantwoorden. Volgens mij is wat de permanente Referendumcommissie wil doen, helemaal aan u. U kunt zelf bepalen wat ze gaat doen. Uiteindelijk stelt u de commissie ook in, dan mag u ook zelf bepalen op welk moment die ingeschakeld wordt. Dus volgens mij is dat ook echt iets dat dan besproken moet worden. Mocht die er komen want dat is ook even afhankelijk van het amendement dat voorligt, maar daar zal ik straks nog wat over zeggen. Dus wat mij betreft, is het een instrument van de raad. U bepaalt straks, ook via de ordening, wat iedereen daarin mag doen. Toch wil ik daar nog één ding over zeggen, want mevrouw Kraneveldt had een aantal aandachtspunten dat zij meegaf om straks in de verordening of in de discussie rond de verordening mee te nemen. Die zullen wij natuurlijk uiteraard ter harte nemen. Ik wil over één daarvan nog wel wat zeggen. Dat heb ik ook in de commissie gedaan, maar dat wil ik hier graag nog een keer herhalen. Over een klankbordgroep van raadsleden moeten we het nog eens een keer goed met elkaar hebben of dat wel een verstandige optie is. Ik heb zelf als burgemeester gemerkt dat het buitengewoon ingewikkeld is dat op het moment dat een referendum gaat plaatsvinden en u als raad het eigenlijk overgeeft 'we gaan een referendum houden' er dan nog heel sterk de betrokkenheid van zo'n raad op het proces is. Als er geen permanente Referendumcommissie komt, dan is ook nog de vraag of er een Referendumcommissie komt, als er een referendum is aangevraagd, ook daar gaat u zelf over, denk ik dat we het daar nog een keertje goed over moeten hebben met elkaar. Ik ben daar niet meteen op tegen, maar ik zie mevrouw Kraneveldt. Dat had ik ook wel verwacht. Maar ik zou daar graag nog een keer voor de zomer met u de discussie over willen voeren.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dat begrijp ik heel goed, want je kunt daar zeker iets van vinden. Ik hoop in ieder geval dat u daarop wilt reflecteren als u met een voorstel voor aanpassing van de verordening komt. En als u er niets in ziet, dan hoor ik dan ook graag de argumenten want dan kunnen we het er dan inderdaad over hebben. Het zou jammer zijn als u er niets over zou zeggen in het raadsvoorstel.

De **voorzitter**: De burgemeester.

Burgemeester **Bezuijen**: Die afspraak kunnen we meteen maken, dat we er wel over spreken, want ik heb de aandachtspunten allemaal opgeschreven en ze staan ook in het verslag. Maar ik kon het toch niet laten om deze beschieting alvast aan de voorkant voor u te doen. Dan kunt u zich daar heel lang op voorbereiden.
Voorzitter, er zijn er een heleboel standpunten ingenomen, dus daar ga ik verder niet op in. De amende-

menten die door mijnheer Van der Vlies zijn ingediend, daar gaan wij eigenlijk niet over. Die zijn echt 'oordeel raad', zal ik maar even zeggen, om in die terminologie te blijven. Dat moet u ook echt even voor uzelf bepalen, want het is een instrument van de raad in beide gevallen, zowel voor wat betreft de permanente Referendumcommissie als de koppeling aan het participatiebeleid. Dat is echt iets wat u doet. Op het moment dat dit besluit is genomen, dat staat ook in het besluit dat voorligt, zullen wij natuurlijk voor de zomer met de nieuwe verordening komen en dan zullen we de discussie moeten voeren of de invulling daarvan ook is conform wat u wenst en conform de aanbeveling van de Rekenkamer en de aandachtspunten die nu zijn meegegeven. Dat was het voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel, dan kijk ik even rond. Ik zie nog een interruptie van de heer Van Steenis.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Ja dank u, voorzitter. Vanavond ligt natuurlijk ook een amendement voor om nu, tegen de aanbevelingen van dit onderzoek in, iets te zeggen over de vaste Referendumcommissie. Bij die vaste Referendumcommissie is bijvoorbeeld een van de argumenten de kosten daarvan. In onze optiek waren de kosten om een vaste Referendumcommissie in stand te houden nul of nagenoeg nihil. Het is natuurlijk wel belangrijk om daar nu al wat over te weten. Of om te zeggen 'we zullen dat nu even meenemen en we gaan daar straks bij de inhoudelijke bespreking van de nieuwe referendumverordening op terugkomen'.

De **voorzitter**: De burgemeester.

Burgemeester **Bezuijen**: Het is heel simpel, het is dat laatste. Op het moment dat u besluit dat dat zo is, zullen we daarop terugkomen bij de nieuwe verordening, want dat moet bij verordening worden vastgesteld. Dan zal ook inzichtelijk moeten worden gemaakt welke kosten daarmee zijn gemoeid dus dat gaan we inderdaad nog uitzoeken, maar dat is nu nog iets te prematuur.

De **voorzitter**: Dan is er toch nog een vraag van de heer Van Steenis?

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Nou heel kort, voorzitter. Dan wil ik nog zeggen dat we vanwege een van de belangrijke argumenten waar we in de commissie over gesproken hebben 'kost dit nu wel of geen geld?' en de vraag 'wat is eigenlijk precies de functie ervan?', want die vraag hoorden we net natuurlijk ook wel doorklinken, in ieder geval de voorlopige aanbevelingen van het onderzoek volgen en dus tegen het amendement stemmen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dat is geen vraag. Ik kijk naar de burgemeester of hij wil reageren. Dat is niet het geval. Kunnen we daarmee de eerste termijn van het college afronden? Dat is het geval. Is er een behoefte bij de raad om een tweede termijn van de zijde van de raad te hebben? Ik zie dat dat niet het geval is. Dan zal ongetwijfeld het college ook geen behoefte hebben aan een eigen tweede termijn. Het zou wel leuk zijn, maar dat zullen we helaas niet meemaken. Daarmee rond ik de beraadslagingen af en ik schors de vergadering voor enkele ogenblikken, zodat de burgemeester weer zijn plek als voorzitter van de raad kan innemen voor de besluitvorming.

Schorsing

De **voorzitter**: Leden van de raad, dames en heren, we gaan over naar stemming, met dankzegging overigens aan de plaatsvervangend voorzitter van de raad voor zijn werk. We gaan naar de stemming over het raadsvoorstel rekenkamerrapport Evaluatie referendum. Er liggen twee amendementen voor. Allereerst het amendement 2311-B Referendum geen onderdeel van participatiebeleid. Ik kijk eerst rond of iemand daar een stemverklaring over wenst af te leggen. Dat is niet het geval. Ik kijk of stemming is gewenst. Ja, mijnheer Van den Boomgaard?

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): U zei 2311-B maar u noemde de titel van C.

De **voorzitter**: 2311-B Referendum geen onderdeel van participatiebeleid.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Die staat in mijn iBabs onder 2311-C.

De **voorzitter**: Dan ga ik even kijken want u brengt mij in verwarring en ik zal er even naar kijken, ik heb hem in mijn iBabs onder B. Dus of u heeft een andere iBabs. Maar dan ga ik verder, als u het goed vindt. 2311-B Referendum geen onderdeel van participatiebeleid. Ik had al stemverklaringen gevraagd.

Is er iemand die het amendement in stemming wil hebben gebracht? Ja? Het wordt wel in stemming gebracht, dan vraag ik de leden van de raad die tegen dit amendement zijn hun hand op te steken.
Tegen zijn D66 en Zoetermeer Vooruit. Daarmee is het amendement met 31 voor, 6 tegen aangenomen.
2311-C Geen permanente Referendumcommissie. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Mijnheer Van Steenis, gaat uw gang.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Dank voorzitter, misschien heel kort. We vinden het heel erg zonde om nu iets uit te sluiten waar we straks met elkaar over in gesprek moeten gaan als we alle argumenten hebben dus we kunnen dit amendement niet steunen op dit moment.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mijnheer Van den Boomgaard ook een stemverklaring, gaat uw gang.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Wij van FVD zijn hartstikke blij met een permanente Referendumcommissie en we hopen dan ook dat die veelvuldig gebruikt zal worden dus we zullen voor stemmen.

De **voorzitter**: Anderen nog voor een stemverklaring? Niet het geval, mag ik de leden van de raad die tegen dit amendement zijn vragen hun hand op te steken?
Tegen zijn SP, GroenLinks, PvdA, Zoetermeer Vooruit, D66, FVD, 22 stemmen voor, 15 tegen, het amendement is aangenomen.
Dan het raadsvoorstel Rekenkamerrapport Evaluatie referendum. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval. Wilt u dit in stemming hebben gebracht? Nee, dan constateer ik dat dit raadsvoorstel unaniem is aangenomen.

d. Raadsvoorstel Afdoening moties actualisatie oktober 2023

De **voorzitter**: Dan gaan we over naar 7.d. Ik weet dat mijnheer Blansjaar hier een vraag bij heeft, gaat uw gang.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Dank u wel voorzitter, wij zijn er als PDvZ verbaasd over dat er moties uit 2018, 2019 enzovoort nooit zijn afgedaan. Wij vragen ons daadwerkelijk af waarom het zo lang moet duren voordat deze moties worden afgedaan. Verder hebben wij nog een vraag over de motie die we mede hebben ingediend, 2011-31, van 9 november 2020. Dat is de onderzoeksvariant van de Rotterdamwet en daar staat geen verdagingsmemo bij dus we vragen ons af wanneer we daar iets over te horen krijgen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik stel voor dat ik de beantwoording zelf maar even ter hand neem. Wat betreft de eerste vraag, dat zal ik morgen even in het college meenemen en dan zullen we eens kijken hoe het zit met de wat oudere moties, als ik het zo met alle respect mag zeggen. Voor wat betreft de concrete vraag over de Rotterdamwet, die moet ik echt even uitzoeken want dat kan ik zo snel niet zeggen, maar daar kom ik zo snel mogelijk bij u op terug.
Anderen nog vragen? Mijnheer Blansjaar.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Wanneer denkt u daarop terug te komen?

Burgemeester **Bezuijen**: Dat is altijd de meest ingewikkelde vraag, maar ik zal daar voor het eind van het jaar op terugkomen.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Dat is genoteerd.

De **voorzitter**: Anderen nog over de Afdoening moties actualisatie oktober 2023? Niet het geval. Is er iemand die een stemverklaring hierover wenst af te leggen? Niet het geval. Is er iemand die het in stemming wenst te hebben gebracht? Dat is ook niet het geval, dan constateer ik dat dit raadsvoorstel is aangenomen.

8. Sluiting

De **voorzitter**: Mag ik u allen danken voor uw aanwezigheid en uw inbreng? Dan wens ik u allen nog een heel fijne avond. Voor de mensen die nog trek hebben, er zijn bitterballen. Ik sluit de vergadering.

Sluiting om 21.52 uur

Vastgesteld in de openbare vergadering van 18 december 2023,

de griffier, de voorzitter,

drs. R. Blokland MCM drs. M.J. Bezuijen